

Gildebrief

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars

27e jaargang no. 4 december 2008

COLOFON

Gildebrief

De Gildebrief is het verenigingsblad van het Gilde van Vrijwillige Molenaars (GVM) en verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 2.200 stuks in de maanden maart, juni, september en december.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van artikelen berust bij de auteur. De redactie is, tenzij anders vermeld, verantwoordelijk voor het geheel van het blad. Het bestuur is verantwoordelijk voor zaken die duidelijk een verenigingskarakter hebben.

De redactie neemt graag kopij en suggesties voor artikelen in ontvangst en beoordeelt deze op plaatsbaarheid in haar geheel, gedeeltelijk of in gewijzigde vorm, zulks in overleg met de auteur.

Advertenties

Voor bedrijven of instellingen die gelieerd zijn aan 'de molenwereld' bestaat de mogelijkheid in de Gildebrief te adverteren. Advertentietarieven zijn verkrijgbaar bij de penningmeester.

Bestuur van het GVM

Voorzitter: T.V. (Theun) Vellinga,
Venkel 21, 8252 CH Dronten, tel. 0321-317465
voorzitter@vrijwilligemolenaars.nl
PR, Documentatiebeheer.

Vice-voorzitter: A. (Andreas) de Vos,
Helderseweg 85a, 1817 BB Alkmaar, tel. 072-5121853
afdelingscoördinator@vrijwilligemolenaars.nl
Regiocoördinator, contacten met afdelingen en bliksemaf-leidergroep.

Secretaris: M.J. (Joke) Klinkspoor,
Zandkreek 26, 8032 JH Zwolle, tel. 038-4545998
secretaris@vrijwilligemolenaars.nl

Penningmeester: A. (Andrien) Muijsers,
Goeman Borgesiusstraat 42, 8331 KA Steenwijk,
tel. 0521-517020
penningmeester@vrijwilligemolenaars.nl

Opleidingscoördinator: J.H.A. (Jan) Jansen,
Oldenzaalseweg 221, 7523 AC Enschede, tel. 053-4342735
opleidingscoördinator@vrijwilligemolenaars.nl
Coördinatie opleidingen, werkgroep opleiding watermole-naar en lesstofcommissie.

Biotoopaangelegenheden: J.G.C. (Joyce) Beneker,
Pr. Bernhardlaan 348, 2033 SC Haarlem, tel. 023-5634193
biotoop@vrijwilligemolenaars.nl

Ledenadministratie en website

Fr. (Frans) Tullemans,
Vasco da Gamastraat 4, 5665 GL Geldrop,
tel. 040-2863023
ledenadministratie@vrijwilligemolenaars.nl
webmaster@vrijwilligemolenaars.nl

Coördinator Examen en Arbo

P.J.M. (John) Houben,
Korhoenderveld 89, 5431 HC Cuyk, tel. 0485-320994

Gildeverzekeringen

Rekeningnummer G.V.M. t.b.v. Gilde verzekeringen
Postbank (giro) 3503794 t.n.v. Gilde verzekeringen te
Steenwijk

Rekeningnummer

Rekeningnummer GVM t.b.v. contributie
Postbank (giro) 2144780 ten name van Het Gilde van
Vrijwillige Molenaars te Steenwijk

Bliksemafleidercontrole

Coördinator L.J. (Leo) Tiggelman,
Livius 7, 3962 KD Wijk bij Duurstede, tel. 06-22004848, b.g.g.
0343-575684
bliksemafleidercontrole@vrijwilligemolenaars.nl

Gildeverzendingen

H.P.A. (Hub) van Erve,
Hoefense Kanaaldijk 9, 5018 EA Tilburg, tel. 013-5362100
verzendingen@vrijwilligemolenaars.nl

Steunpunt Molenbiotoop

De Hollandsche Molen (emailadres DHM@molens.nl),
Zeeburgerdijk 139, 1095 AA Amsterdam, tel. 020-6238703,
fax 020-6383319

Abonnement niet leden

Niet leden van het Gilde kunnen zich abonneren op de
Gildebrief door donateur van het Gilde te worden voor het
minimale bedrag van 15 Euro.

Rondom molens

4

Van meten en maten

10

Biotoopontwikkelingen

20

Nieuwe hygiëncode

22

In dit nummer:

De Kam, redactie	3
Rondom Molens 3: de Molenconsulent	4
B. van de Voort	9
Van meten en maten	10
Verslag jaarvergadering	14
Opleiding 7	19
Biotoopontwikkelingen	20
Hygiëncode korenmolens	22
Voorkomen is beter	24
Verenigingsnieuws	25

Foto voorzijde: de Stommeermolen in Aalsmeer. Foto Margreet van Beusekom.

Redactie Gildebrief

Samenstelling

H.P. (Huub) van Est, (eind)redacteur
Zenegroen 302, 8935 KP Leeuwarden
058 2890704, redactie@vrijwilligemolenaars.nl
H.B. (Hein) Steinz
Jan Jansen, bestuur GVM
A. (Alice) de Wit, schrijft en regisseert Rondom Molens

Vormgeving en druk

Drukkerij de Bunschoter, 033-2997999

Kopij en mededelingen

Kopij voor het **maartnummer** van 2009 moet in het
bezit zijn van de redactie **voor 15 februari 2009**.
Voor een latere aanlevering dient men te overleg-
gen met de redactie.
Teksten (al dan niet met foto's) kunnen worden
aangeleverd per email. Bij voorkeur in Word op
emailadres redactie@vrijwilligemolenaars.nl.
Overzicht van stukken, zo goed mogelijk in volg-
orde aangegeven. Neem voor het meezenden van
foto's even contact op met de eindredacteur.

Soms wordt je als redactie ingehaald door de tijd. In het vorige nummer stond een artikel over de Molen van Maasbracht die aangetast zou worden door een te nemen besluit van de gemeenteraad omdat de wethouder van mening was veranderd. Enkele dagen voor de Gildebrief op de mat viel had de gemeenteraad besloten het voorstel van de Wethouder niet te volgen. Een beslissing ten gunste van de molen.

Op 21 november vond de jaarlijkse Contactdag van De Hollandsche Molen plaats. DHM presenteerde haar visie op het door hen aangesneden thema "Moeten molens malen" van het RACM bij monde van de heer Bazelmans. Uit de discussie bleek dat de rijksdienst behoorlijk was opgeschoven in de richting van de DHM. Niettemin was er veel kritiek in de zaal. Een van de centrale punten daarin betrof de Biotoop. Ook later in de middag kwam de biotoop regelmatig ter sprake. Belangrijkste vraag die bleef hangen was "waarom kan de biotoop niet wettelijk geregeld worden"? Zoals dat voor enkele andere zaken in de Monumentenwet wel gebeurt. Een vraag die een jaar geleden op de bijeenkomst van het RACM ook werd gesteld.

Of de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening waaraan elders in dit blad aandacht wordt besteed een oplossing biedt moeten we afwachten. De rechtbank Amsterdam heeft op 21 november ongunstig beslist ten aanzien van een spoedprocedure over de verplaatsing van de Otter en de deelgemeente en weer veel tijd gegund van vele, vele maanden om een besluit te nemen. Kortom je blijft vraagtekens zetten ten aanzien van (de wijze waarop) overheden besluiten nemen met betrekking tot de Biotoop. En waarop de bestuursrechter zeer makkelijk aanneemt dat de doelmatigheidsbeoordeling van een overheidsinstantie wel deugdelijk is. De vraag die niet gesteld werd: zijn beginselen uit het privaatrecht zoals redelijkheid en billijkheid ook van toepassing zoals het schakelartikel van de Algemene Wet Bestuursrecht aangeeft.

De redactie

Bestuur en redactie wensen u prettige feestdagen en een 2009 dat voor de wind gaat!

Acceptgiro

In dit decembernummer van onze Gildebrief zult u in tegenstelling tot vorige jaren, geen betalingsverzoek aantreffen voor contributie en verzekeringen voor het jaar 2009. Het is administratief gezien beter gebleken om weer gebruik te maken van acceptgiro's.

Begin januari zal de verzending van de acceptgiro's plaatsvinden.

Mocht u op 15 januari nog steeds geen betalingsverzoek van ons ontvangen hebben, laat mij dit dan zo spoedig mogelijk weten.

Met vriendelijke groet

Andrien Muijsers

Penningmeester

Jaarvergadering 2005

De jaarvergadering 2009 vindt plaats op 4 april 2009 in Concordia Zalen, Kerkplein 7 in Woerden. De zalen liggen in het oude centrum op 10 minuten loopafstand van het station. Parkeren kan is mogelijk in de parkeergarages en aan de zuidzijde van het station.

De Kam

Opleiden, verantwoordelijkheid en samenwerken.

We kunnen terugkijken op een succesvol jaar: van de 58 kandidaten voor het examen zijn er 53 geslaagd. Dat is 90%! Een goed resultaat. Ik wil vanaf hier de geslaagden en hun instructeurs gelukwensen met dit resultaat. Wel was het aantal kandidaten minder dan voorgaande jaren, maar er staan weer veel nieuwe kandidaten klaar, zo hoor ik hier en daar.

Wat betreft de opleiding en de herziening daarvan hebben we belangrijke stappen gezet. De lesstof is nu klaar! Dat is een felicitatie waard. De nieuwe exameneisen zijn in de maak.

De intensieve samenwerking met de examencommissie begint zijn vruchten af te werpen. De nieuwe richting van de opleiding is ook positief ontvangen in de opleidingsraad van het Gilde, het bestuur en de Adviesraad (een overleg van molen-eigenaren) van De Hollandsche Molen. Een enthousiaste groep mensen gaat aan de slag om de opleiding nu vorm te geven.

In de nieuwe exameneisen hebben we in feite een visie op "goed molenaarschap" gegeven. We zijn als molenaars verantwoordelijk voor de veiligheid van de molen, de molenaar, de bezoeker en de klant. Als Gilde werken we samen met AKG en DHM om de molenaars te ondersteunen wat ze aan veiligheid moeten en kunnen doen. Samen met het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde en het Productschap Akkerbouw is de nieuwe hygiënecode opgesteld, waarover u meer kunt lezen in deze Gildebrief. Voor de ARBO hebben AKG, DHM en GVM een samenwerkingsovereenkomst getekend. Daarin hebben we afgesproken om via opleiding, informatiemateriaal en een ARBO-catalogus met goede voorbeelden de veiligheid te bevorderen.

Voor de het veiligstellen en verbeteren van de molenbiotoop praten we met DHM over een intensievere samenwerking. Want molens moeten kunnen draaien!

Ik wens iedereen veel geluk en draaiplezier in 2009.

Theun Vellinga, voorzitter

Jan Hofstra, molenspecialist van Zuid-Holland

Er zijn veel molenaars en moleneigenaren, die in Zuid-Holland met hem te maken krijgen. Jan Hofstra, dé molenspecialist van de enige provincie in Nederland die zich bezig houdt met het restaureren van molens. Andere provincies laten dit specialisme over aan het Rijk. Jan Hofstra is op molengebied allround, hij heeft een opleiding gedaan voor bouwkunde en weg- en waterbouw, weet alles van molens, is vrijwillig molenaar van de Stommeermolen en hij weet in subsidieland waar de hazen lopen. Tijd voor een gesprek.

Tekst: Alice de Wit
Fotografie: Margreet van Beusekom

Een vriendelijke vrijdagmorgen in november. Ten noorden van Aalsmeer staat de Stommeermolen op de Stommeerkade te malen. Met vier witte zeilen, net zoals op oude foto's te zien is. De wieken zijn voorzien van een Van Bussel wieksysteem. Jan Hofstra nodigt ons uit in zijn gerestaureerde molen. Onder de zachtboardplaten zijn mooie plafonds, kraalschroten wanden en andere authentieke details naar voren gekomen.

Hoe ben je in de molenwereld terecht gekomen? Daarvoor gaan we terug naar zijn jeugd. Jan Hofstra is een rasechte Fries. Hij werd geboren in Schraard, een plaatsje dat tussen Markum en Bolsward ligt. Hij woonde met zijn ouders vlakbij een vijzelgemaal. Aan de andere kant van het dorp was nóg een gemaal, waar zijn oom werkzaam was. Jan vond het reuze interessant en preste zijn vrienden om met hem gemalen te gaan bekijken. Op deze ontdekkingstochten zag hij voor het eerst in zijn leven een molen. Dat was de Kornwerdarmolen, de eerste molen

na de afsluitdijk. Jan zou hem in de jaren die volgden nog vaak zien, als hij ging schaatsen, kanoën, dwarslanden met een polstok de polder door, altijd stond die molen stil. Zelfs vanaf het schoolplein kon je hem zien

'Ik naar die molen, opzeilen. Hoe ging het ook alweer?'

staan. De zelfzwichting was eraf gewaaid. Het intrigeerde hem.

Malen met de spinnekop van Hartwerd

Na de lagere school ging Jan op de LTS de timmerrichting volgen. Hij wilde in die tijd zelf een molen maken die echt kon malen. Dit project heeft jaren geduurd, omdat hij

alles zelf uit moest zoeken. Het boek Kijk op molens van Balk was een hulpmiddel daarbij. Hij ontdekte dat de keuze voor een wieksysteem nog niet zo eenvoudig was. Er bleken diverse systemen te bestaan. Om nadere informatie in te winnen belde hij de molenaar van Witmarsum op. Molenaar Sierkstra dieles gaf op koren- en pelmolens 'De Ondereming'. Sierkstra stelde aan Jan voor om op de molen te komen praten. Na dat gesprek vroeg Sierkstra hem of hij een opleiding wilde gaan volgen. Dat heeft Jan dan ook gedaan en zo begon zijn molencarrière. Het toeval heeft de boel goed in gang gezet. Er overleed een boer, die een polder bemaalde met een spinnekop de Oegekloostermolen, de molen van Hartwerd. Sierkstra werd gebeld om te gaan malen, omdat het waterpeil van de polder behoorlijk steeg. Hij vroeg op zijn beurt of er nog leerlingen waren die tijd hadden om te malen. Jan kan zich nog goed dat moment herinneren. 'Ik zie hem nóg staan met die sleutel in zijn hand!' Jan wilde het wel doen. 'Ik naar die molen, opzeilen. Hoe ging het ook alweer?' De zeilen van die spinnekop hingen in de molen, zoals gebruikelijk was. Ze hadden geen bek, maar twee ogen waarmee je ze vast kon zetten aan het hekwerk. Hij heeft de touwen op z'n jan boerenfluitjes vastgeknoopt. Later zou hij thuis wel gaan oefenen. Verder was er een trekvang, waar je met je eigen gewicht aan moest hangen om de molen te vangen. De molen had een vlucht van 9 meter en bemaalde 50 hectare land.

Malen met diverse molens

Jan kreeg het er nog druk mee, want als het regende, hingen de boeren aan de telefoon. Het gemaal van de buurpolder kon namelijk al dat water er niet altijd bij hebben. 'Dus ik ging meestal met rotweer naar die molen toe. Dat ding was alleen zo leuk als een mandje.' Hij ging uitzoeken of hij daar niks aan kon doen. De eigenaar van deze spinnekop bleek De Hollandsche Molen te zijn, die op dat moment

Jan Hofstra

Door middel van het fietspedaal, kun je met de hand de tonmolen laten draaien

Stommeermolen te Aalsmeer

alleen het geld van de ouderhoudsubsidie beschikbaar had. Jan heeft toen met andere leerlingen die halve molen vervangen. Zijn vaardigheden als timmerman kwamen goed van pas bij deze klus.

Na de LTS is hij op de MTS bouwkunde gaan studeren en vervolgens deze studierichting doorgezet op de HTS. Zijn interesse ging eigenlijk uit naar de Weg- en waterbouw, daarom heeft hij nog een jaar in deze richting aan zijn studie vastgeplakt.

'Maar het meeste leerde ik in de praktijk. Je moet 't gewoon doen.'

Na de ruilverkaveling kwam er een nieuw ge-

maal, waardoor de noodzaak voor het malen met de spinnekop wegviel. De lol was er gelijk af bij Jan, maar er kwam een drukke tijd aan. Molenaars hielden ermee op en er stonden nogal wat molens in dat gebied. Jan draaide op een gegeven moment met zes molens. 's Morgens bekeek hij het weer en dan koos hij een molen die daarbij paste. Bijvoorbeeld bij weinig wind koos hij een molen die licht draaide. 'Ik ben slecht weer gaan waarderen, want dan kan je lekker malen.' Soms had hij na twee uur malen de polder al droog en ging hij naar de volgende molen. Gelukkig werd zijn taak later verlicht door het inzetten van

andere leerlingen. Er werd een logboek in de molens gelegd, zodat ze van elkaar wisten wat er met die molen gebeurde. In 1983 heeft Jan zijn examen voor vrijwillige molenaar gedaan en kreeg hij van de Fryske Moune zijn diploma.

Bouw 75 en een verzoek uit de Randstad

In Friesland was een restauratiebedrijf Bouw 75, dat graag zijn activiteiten uit wilde breiden. Ze kregen de opdracht om de molen van Workum, de Nylânnermole, te restaureren, maar ze wisten er geen raad mee. Jan hoorde dit verhaal en belde de directeur op met de vraag of hij bij het bedrijf zou kunnen werken. Hij zou voldoende knowhow op molengebied inbrengen om molens te kunnen restaureren. Daar had die directeur wel oren naar en zo begon Jan met zijn eerste baan. De eerste twee jaar heeft hij met de zoon van de baas aan de Nylânnermole gewerkt. Jan deed het molenwerk.

In 1991 kwam er een moment dat er een telefoontje uit Den Haag kwam. Leen Vellekoop belde hem op of hij interesse had voor een baan bij de provincie Zuid-Holland. Waar ging het over? De Provincies hebben vanouds het toezicht op de polders en de waterschappen. Na de Tweede Wereldoorlog waren er nog heel veel molens in bedrijf die ook regelmatig onderhouden of gerestaureerd moesten worden. De controle hierop ontbrak omdat de kennis over molens verdampte. Er werd een molenman aangesteld die moest adviseren

Jan Hofstra demonstreert de werking van de klep m.b.t. de waterbelasting van de vijzel

voor restauraties van molens, moest plannen en toezicht houden. Zo is in 1955 de heer I. J. de Kramer aangesteld. Later kwamen de heren Vellekoop en Ottevanger erbij en groeide het geheel uit tot een apart bureau met De Kramer als bureauhoofd.

Later is de Rijksdienst ook begonnen met dit werk naar het voorbeeld van Zuid-Holland. De andere provincies, die iets soortgelijks hadden, hebben het daarna laten afweten en aan het Rijk overgelaten. Alleen Zuid-Holland is er altijd mee doorgegaan, maar dan uiteindelijk niet meer onder de vlag van waterstaat. In het begin ging het alleen om de poldermolens, later zijn ook de andere molens meegenomen.

De Stommeermolen

Zo aanvaardde Jan in 1991 zijn nieuwe baan bij de provincie Zuid-Holland. Gelukkig kon hij al snel bij vrienden van zijn broer in Hoofddorp 'in de kost' komen. In de weekends ging hij weer naar Friesland.

Het is nooit zijn ideaal geweest om op een molen te wonen. Hij wilde er vooral mee malen. In 1995 hoorde hij dat de machinist, die op deze molen woonde, er vanaf zou gaan. Deze man, die niet veel van molens

*'In het begin ging het
alleen om de polder-
molens, later zijn ook
de andere meegenomen'*

afwist, werkte met de motor. Er was ook al een gegadigde uit Aalsmeer, die op de molen wilde wonen, een paardenboer die dicht bij zijn paarden wilde wonen. De eigenaar van deze molen was de Rijnlandse molenstichting, die vooral molens rond Leiden beheert. De Stommeermolen is hun enige molen in Noord-Holland. De stichting wilde er graag een molenaar op hebben en zo werd Jan na een gesprek met de voorzitter Loek Dijkman de nieuwe molenaar. Voor zijn werk bij de provincie Zuid-Holland is de locatie van deze molen in Noord-Holland ideaal. Zo is er geen sprake van belangenverstrengeling.

Restaureren en verbouwen

Jan maakte tijdens zijn eerste bezoek aan de

molen de balans op. Er was geen maalwerk aanwezig, maar hij zag wel een polder en een boezem, dus er was hoop. In de kelder stond een elektromotor met centrifugaalpomp, die door de bouw van een nieuw gemaal naast de molen al in 1965 buiten bedrijf was gesteld. In de vijzelkom had men een buis gestoken, waardoor het water omhoog gepompt werd. De opvoerhoogte is 4.50 meter. Er volgde een periode van verbouwen en restaureren. Zowel aan de buitenkant als binnenin de molen. Jan heeft zo'n twee jaar op zolder gewoond. Het vernieuwen van het rietdek en 'de Schip-

en stopt de molen met draaien. 'Het is mijn tweede vang.' Een andere bijzonderheid aan deze vijzel is dat hij schuin, ten opzichte van de hartlijnen van de molen, in de molen steekt. Dat had de vorige ook al. Hij laat een kaart zien van de Stommeerpolder en wijst naar de sloot die schuin naar de molen toeloopt. Daar komt het door.

De molen van Vriezekoop

Jan vertelt wat over de historie van deze molen. In 1650 bouwde men op deze plaats een vijzelmolen. Deze is op 4 december 1919

Schiphol is vlakbij, moderne en oude techniek in een oogopslag

hol-isolatie' konden uitstekend gecombineerd worden, had Jan bedacht. Het resultaat was, dat op het moment dat de geluidsisolatie aangebracht was, er geen rietdekker beschikbaar bleek te zijn. Zo heeft hij nog maanden 'in het plastic gezeten'. Er is heel veel gebeurd. De voorwaterloop is gedeeltelijk opnieuw opgemetseld, de achterwaterloop is gerestaureerd, het klompenhok vernieuwd. Er is een nieuwe vijzel ingekomen, die 12 meter lang is en een diameter heeft van 1.34 meter. Onderaan bij de watertoevoer heeft men een klep hersteld. Met deze klep kan men een deel van het opgeschepte water gelijk weer terug laten lopen, zodat de molen minder belast wordt. .

Bij weinig wind kan deze molen dus gewoon belast draaien. Jan laat het zien, als hij de klep dicht zet loopt de vijzel helemaal vol

na een blikseminslag volledig afgebrand. In 1920 werd de Oostmolen (of Molen Nr. 1) uit Vriezekoop op deze plek gezet. 'Het is een bij elkaar geharkte molen geworden,' volgens Jan. De fundering is uit 1650, de veldmuren uit 1920, het achtkant uit 1742 en op de vorige standplaats hebben ze er rond 1900 al eens een kap opgezet van een binnenkruier van de Vier Noorder Koggen.

Uiteindelijk is de molen weer volledig maalvaardig geworden. Dat is ook zijn doel als molenspecialist van de provincie: molens maalvaardig maken. Er is veel geld in de grond gestopt om molens te redden, want de fundering moet goed zijn. De provincie heeft veel voorgefinancierd voor de Rijnlandse molenstichting, die vroeger de 'wrakkenstichting' werd genoemd. Bijna alle molens van de stichting, zo'n 42 stuks, zijn nu maalvaardig.

De vijzel van 12 meter lengte heeft een diameter van 1.34 cm

Demonstratie van de tonmolen

Alleen daarmee ben je er niet. 'Het is net zoals met het verven van de Eiffeltoren, als je beneden bent, kun je boven weer opnieuw beginnen.'

Rondleiding

Het resultaat van de inspanningen voor de Stommeermolen mogen er zijn! Alles ziet er keurig onderhouden uit. Je kunt binnen door een glazen ruit de vijzel zien werken. Ook de koningsspil, onderbonkelaar en vijzelwiel draaien in het zicht.

In de molen staan twee harmoniums, een andere hobby van Jan. Het ging hem er vooral om te weten hoe ze in elkaar zaten. Dat was dus uit elkaar halen en vervolgens weer in elkaar zetten. Daarna is hij er op gaan spelen.

Bach komt er aardig vanaf bij Jan, die een nummer ten gehore brengt.

We lopen verder naar boven. Op de kapzolder zien we de ijzeren rollen. Nee, geen Engels kruiwerk, de houten rollen zijn vervangen door ijzeren rollen, omdat die veel sterker zijn. Die houten dingen knapten voortdurend.

We gaan nog even naar buiten. In de voorwaterloop heeft Jan een tonmolen geplaatst. Hij heeft hem zelf gemaakt. Eerst een houten vijzel en daaromheen de ton. Je kunt deze molen met de hand bedienen. Er zit een fietspedaal op, dat de functie heeft gekregen om mee rond te draaien. Als de onderkant van de ton diep onder de waterspiegel rust, trekt het geheel vacuüm en werkt de tonmolen een stuk minder goed dan wanneer de helft boven

water steekt. Bezoekers van de molen kunnen het uitproberen. Vooral voor kinderen is het leuk. Jan gebruikt zijn tonmolen om de voorwaterloop droog te malen, als er werkzaamheden moeten plaats vinden. Tot slot van ons bezoek vraag ik hem zijn gemiddeld aantal omwentelingen. 'Als ik zo doorga, dan kom ik aan het miljoen.' We bedanken hem voor het gesprek en wensen hem veel succes met zijn werk en zijn hobby: malende molens.

Jan Hofstra legt alles uit

De oude motor als museumstuk

Boekenmolen

DEVENTER ALMANAK

Na 25 jaar is de Deventer Almanak opnieuw verschenen. Lang heeft men gedacht dat de Almanak die in het Behouden Huis (1595), waar Willem Barentsz en Jacob van Heemskerck op Nova Zembla noodgedwongen verbleven, is aangetroffen de resten waren van de Enkhuizer Almanak betrof. Inmiddels heeft men kunnen vaststellen dat het om de Deventer Almanak ging.

De almanak heeft nog steeds het aloude karakter met praktische informatie als adressen van instanties op het gebied van Natuur en Landschap,

maandkalender met weersvoorspellingen en informatie over zon, maan en planeten enz. Maar ook zaken als de windschaal van Beaufort, Watson en Peterson., adressen van Provinciale besturen, Historische verenigingen, en op het gebied voedsel, gezondheid en consument. Ook staan er twee verhalen in over Molens als oudste vorm van industrie en de Hanze steden. Waar Deventer er een van is.

De Deventer Almanak is verkrijgbaar bij de boekhandel en kost € 6,95. Leden van het

Gilde kunnen ook bestellen via www.deventeralmanak.nl, email info@gherre.nl of telefonisch 0313 482101 / 06 1039 1388 (U betaalt geen portokosten).

Deventer Almanak
Uitgeverij Gherre Doesburg
ISBN 978-90-72439-67-3

"ER GAAT GEEN WIND MEER VERLOREN"

Op nationale molendag 2008 werd de molen de Windhond door de burgemeester van Soest weer in gebruik genomen. De bouw van de Windhond startte in april 2006. Van het proces van de wederopbouw van de Windhond is verslag gedaan in beelden. Jaap van den Broek volgde het proces en heeft dat vastgelegd in 7.000 foto's. Een deel daarvan hangt vanaf de opening in de Molenaarskamer.

Een en ander is nu vastgelegd in een boek waarin ook interviews van Hans van Kruiswijk staan met betrokkenen bij het opbouwproces.

Het boek is verkrijgbaar bij twee plaatselijke boekhandels en de VVV in Soest. Geïnteresseerden in beeldprocessen van renovatie of wederopbouw van molens kunnen meer informatie krijgen via info@vandegrift.nl of bij het bouwbedrijf van de Grift in Soest; tel. 035 6014691. Opbrengsten komen ten goede aan stichting De Windhond.

Molenaar in Nergenshuizen

De Hoop in Nergenshuizen is een molen in een drukbezochte toeristische omgeving en je hoeft je er dan ook nooit te vervelen. We zijn met z'n drieën en hebben op woensdagmiddag en zaterdag de handen vol aan het rondleiden van bezoekers, hervullen van het winkeltje en het raadplegen van de agenda voor de derde huwelijksfotoreportage volgende maand. Op een molen als De Hoop heb je als vrijwilliger vele taken. Je bent rondleider, coördinator, manager en gastheer (m/v) tegelijk. Het leuke van een molen die zo vol in de publieke belangstelling staat is dat er ook veel mensen op af komen. Het aantal leerlingen blijft gestaag hoog, ondanks de regelmatige successen bij examens. Vaak komen ook collega's en leerlingen uit het gehele land op bezoek, als onderdeel van een tocht of om een dagje mee te draaien. Met het zoeken van nieuwe mensen voor het vullen van een vacature is nog nooit veel moeite geweest, de gezellige drukte motiveert blijkaar.

Dit alles zat ik vanmiddag te overdenken. Voor de verandering draai ik eens niet op De Hoop, maar vervang ik een collega die met vakantie is en voor de regionale molendag een invaller nodig had. Met alle plezier help ik de man, het was niet eenvoudig geweest om iemand te vinden. "Bovendien is het weer eens wat anders", dacht ik.

Nou, dat is het zeker. Een kleine poldermolen is natuurlijk al niet te vergelijken met een grote, hoge stellingkorenmolen, maar waar ik op De Hoop de hele dag bezoekers ontvangen zou hebben, zijn er hier maar zeven geweest, plus een hond. De dag is verder nuttig besteed met het maaien van het gras, het vastzetten van een paar uitgevallen heklatwigen en het eindelijk eens kunnen uitlezen van het boek dat ik voor mijn verjaardag kreeg, vier maanden terug. Ondanks de rustige omgeving heb ik me niet verveeld. Het voelt goed om in een afgelegen polder als deze een vergeten molentje als dit aan zijn omwentelingen te helpen. Zittend op een kruipaal, luisterend naar het zachte gezoef van het tollende gevluht, bedenk ik me dat je hier niet zo veel bent. Geen rondleider, geen manager. Je hoeft je ook niet druk te maken over agenda's en verplichte draaidagen. Hier ben je wat je aanvankelijk wilde worden: molenaar.

Meten met oude maten

Zoals de meeste molenaars wel weten worden de maten van molenstenen aangeduid met 13er, 14er, 15er, 16er of 17er. Hiermee worden molenstenen bedoeld met een diameter van respectievelijk 110 cm, 120 cm, 130 cm, 140 cm en 150 cm. Een molensteen die kleiner is als 100 cm wordt een “wolf” genoemd. De laatste benaming is een verbastering van de Duits zwölf, wat staat voor een 12er. Wat de oorspronkelijke eenheid van deze steenmaat is, is echter in nevelen gehuld.

Geen Amsterdamse voeten

Het verhaal dat hiermee de omtrek in Amsterdamse voeten (28,3 cm) wordt bedoeld kunnen we naar het rijk der fabeltjes sturen. Als we de omtrek delen op de steenmaat, krijgen we namelijk telkens een andere voetmaat. Hoe zit het dan wel? Om dit te weten moeten we terug in de tijd, naar de bron. Het gebied waar de meeste molenstenen vandaan kwamen was de Duitse Eifel, met Keulen als centraal handelscentrum. Dat terug in de tijd wil ook zeggen dat men toen werkte

met de maten die een afgeleide waren van bepaalde lichaamsdelen zoals duim en voet. Aangezien er toen geen standaard was, waren deze maten echter per stad en streek anders gedefinieerd. Ik zal een en ander uit proberen te leggen aan de hand van de 17er steenmaat, waarbij ik voor de duidelijkheid spreek over een 'oude steenmaat' en de huidige 'nieuwe steenmaat'.

Romeinse maten

Eerst even nog véél verder terug in de ge-

schiedenis van onze maten, het waren n.l. de Romeinen die toen al een maatstelsel hadden ingevoerd. De lengtematen die in de zeventiende eeuw in West-Europa gebruikt werden, waren alle afgeleid van de z.g. Standaard van dit oude maatstelsel. Voor lengten en afstanden kent het Romeinse systeem de volgende basiseenheden: digitus, unice, palmus, pes, passus en mille passuum of milliarius.

De onderlinge samenhang blijkt uit onderstaand overzicht.

Naam	Milliarium	Passus	Pedes	Palmi	Unice	Digitus
Digitus (vinger)						1
Unice (duim)					1	4/3
Palmus (palm)				1	3	4
Pes (voet)			1	4	12	16
Passus (pas)		1	5	20	60	80
Milliarium (mijl)	1	1000	5000	20000	60000	80000

Een Romeinse voet is 29,6 cm. Hiervan afgeleid zijn onderstaande maten in cm aangegeven:

Digitus (vinger) = 1,85 cm
 Unice (duim) = 2,46 cm
 Palmus (palm) = 7,40 cm
 Pes (voet) = 29,60 cm
 Passus (pas) = 48,00 cm (twee stappen)
 Milliarium (mijl) = 148000,00 cm (1480 m = 1,48 km)

Bergmeister Schulze

In het boek "Die Mülhesteinbrüche zwischen Mayen und dem Laacher See" staat een tabel van Bergmeister Schulze uit 1828.

Maat	Diameter	Diameter (cm)	Hoogte in cm
17er	5 voet 3 duim	165 cm	17 duim (44 cm)
16er	4 voet 10 duim	153 cm	16 duim (42 cm)
15er	4 voet 6 duim	142 cm	15 duim (39 cm)
14er	4 voet 2 duim	131 cm	14 duim (36 cm)
13er	3 voet 10 duim	121 cm	13 duim (34 cm)
12er	3 voet 6 duim	110 cm	12 duim (31 cm)

Schulze geeft hier de diameter van de 17er steen op in een maat van 5 Rijnse voet (31,44 cm) en 3 Rijnse duim (2,62 cm): $5 \times 31,44 + 3 \times 2,62 = 165$ cm.

Restant kraangat

Als we de diameter maat van een 17er steen van 165 delen door 17 vinden we een maat van 9,7 cm. Dit blijkt de Keulse palmmaat te zijn welke uit 4 duim bestaat! Als we naar de Romeinse maatstaaf kijken is een palm echter 3 duim ($3 \times 2,4 = 7,2$). Waarschijnlijk is de oude maat van digitus na verloop van tijd in onbruik geraakt en heeft men deze vervangen voor de meer gangbare duim. Hierdoor werd de hieruit afgeleide Keulse palm, 4 duim breed $4 \times 2,4$ cm = 9,6 cm. Aangezien Keulen een oud Romeinse stad is, ligt het voor de hand dat de Keulse maat een afgeleide is van de oude Romeinse maat.

Napoleon, Sipman en Schulze

Pas sinds Napoleon is er een eenheidssysteem, aanvankelijk gebaseerd op de standaardmeter en het standaardkilogram, bewaard in het Bureau International des Poids et Mesures te Sèvres. Het mag dus wel opmerkelijk heten, dat al in de oudheid een vergelijkbare uniforme standaard bestond, geldig voor het gehele Romeinse Rijk. In 1820 worden de nieuwe maten definitief doorgevoerd, aanvankelijk worden de oude benamingen als el, palm, duim, en streep nog

gehandhaafd. Een el is dan 100 cm, de palm 10 cm, de duim 1 cm en de streep 1 mm.

Deze benamingen wekte nogal wat verwarring vandaar dan men hierna is overgegaan op de nieuwe benamingen.

In het boek Molenbouw van Anton Sipman (blz. 49) vinden we onderstaande nieuwe maten voor een 17er molensteen:

Maat	Diameter (oude)	Diameter (nieuw)	Diameter in cm
17er	5 voet 3 duim	1 el 5 palm	150

Opmerkelijk aan deze maat is dat deze bestaat uit hetzelfde aantal 5 voeten en 3 duimen als Bergmeister Schutze hanteert. Echter gezien de eindmaat van 150 cm, onze huidige steen maat, is hier van een veel kleinere voet en duim gebruik gemaakt!

Heeft men hier misschien de Amsterdamse voet (28,30 cm) gebruikt en worden we hierdoor op het verkeerde been gezet? We komen in de buurt, maar waarschijnlijk heeft men hier een meer voor de hand liggende maat gebruikt.

De oplossing ligt veel dichterbij als we denken. Net zoals bij een molensteen. Of je deze nu linksom of rechtsom draait uiteindelijk kom je weer op hetzelfde uit!

Blijkbaar heeft men hier de oude Keulse voet (28,8 cm) en duim (2,4 cm) als maat gehanteerd i.p.v. de Rijnse voet (31,44) en duim (2,62 cm). Hierdoor is de nieuwe 17er steenmaat $5 \times 28,8 + 3 \times 2,4 = 151,2$ cm ontstaan. Afgerond naar de nieuwe eenheid is dit 150 cm.

Van de oude Keulse maat zijn we weer bij de Rijnse maat terechtgekomen en via een omweg weer terug bij dezelfde oude Keulse maat, waarbij het aantal voeten en duimen afstamt van de Rijnse maat volgens de lijst van Bergmeister Schulze.

Achteraf gezien waren de oude maten logisch wat betreft gebruik, omdat alles te herleiden is naar één maat: de duim.

Een 17er had een diameter van 17 palm en een dikte van 17 duim. De steenkuip hiervan was precies een steenmaat (4 duim) groter en was 18 palm.

Metten is weten

Ook nu nog komen we "vreemde" maten tegen die verwijzen naar de oude steenmaten uit een grijs verleden. Zo ligt er bij molen de Reus in Gennep zelfs een kunststeen met een diameter van 142 cm, dit is een 15er volgens de oude steen maat.

Ook op de torenmolen van Zeddam vond ik onlangs nog enkele vreemde maten, die nu wel te verklaren zijn.

Molenstenen bij Mühleurm

In een van de zolderbalken van de luizolder zit nog de uitsparing van de oude meelpijp, van het steenkoppel dat vóór 1840 op de kapzolder lag. De gemeten maat vanaf de meelpijp tot het hart van de molen is hier 77 cm. Dit wil zeggen dat de oorspronkelijke steen maat hier $2 \times 77 = 154$ cm was. Dit is een 16er volgens de oude steen maat. De Zeddamse molen heeft nu twee koppels met 17er stenen (150 cm). Als we de meelring van beide kuipen opmeten, vinden we bij het zuidelijk gelegen koppel de standaard maat van 5 cm (2 duim) en bij het noordelijk gelegen koppel een afwijkende maat van 7 cm. De

binnendiameter van deze kuip is dus $150 + 2 \times 7 = 164$ cm! De oude steenmaat.

In deze kuip heeft oorspronkelijk een 16er steen volgens de oude maat (153 cm) gelegen. Tel bij deze steen maat, twee maal de twee duim voor de meelring op (4 duim = 1 palm) en je hebt de oude kuipmaat weer terug. Waarschijnlijk is de kuip van het noordelijke koppel nog de oorspronkelijke kuip, die vóór 1840 op de kapzolder heeft gestaan. Het huidige koppel kunststenen bestaat uit een 17er loper (150 cm) volgens "de nieuwe steenmaat" en een 16er ligger (153 cm)

volgens de "oude steenmaat".

Metten = weten, pak je duimstok (oude maatstok) en sla aan het metten, grote kans dat nog je sporen in je molen aantreft van afwijkende maten, die betrekking hebben op een oeroude steenmaat.

Peter Pouwels

Vrijwillig wind- en watermolenaar

Bronnen:

Molenbouw van Anton Sipman,
J.S. Bakker in Molenwereld 1999 nr. 1

Kraangaten

Oude steenmaat

Ruwe molensteen

MOLENSTENEN

Molensteinfabriek Van Vugt levert u naar keuze massieve maalstenen of stenen met een zachte uitslag. Ze worden vakkundig afgewerkt, prima gescherpt en goed onder de rij gebracht.

Wij kunnen u ook van dienst zijn met:

- ✓ nieuwe Duitse blauwe stenen;
- ✓ kunst- en sierstenen;
- ✓ het scherpen van molensteinen;
- ✓ deskundige informatie.

Bel voor inlichtingen vrijblijvend met:

H.J.A van Vugt
Molensteinfabriek
Zomereik 10
5682 HH Best (NL)
Tel/Fax: (+31) (0) 499-395454

Zeilmakerij van Neerven bv

**MOLENZEILEN IN
WK77 BRUIN OF WIT,
MARLON BOLUS ROOD**

Driek van Erpstraat 1
5341 AK OSS
Tel. 0412-624028
Fax. 0412-627973

**DEGELIJKHEID EN
GEGARANDEERD DE
BESTE KWALITEIT !!**

Hou streekeigenschappen in ere!

Marc Crins Molenzeilen

- ◆ Nieuwe molenzeilen, diverse mogelijkheden
- ◆ Reparaties van uw oude zeilen
- ◆ Lui-matten
- ◆ Bil kussens (in zeildoek)
- ◆ Aanverwante artikelen

Vraag vrijblijvend een offerte aan!

Paardebloemstraat 28
5953 GV Reuver
tel.: (077) 474 80 33
fax: (077) 474 80 34

gsm: (06) 20 94 98 05
www.molenzeylen.com

Ledenvergadering in het Koninklijk Instituut voor de Tropen

De jaarlijkse vergadering van het Gilde van Vrijwillige molenaars werd dit jaar gehouden op 5 april 2008 in het Koninklijk Instituut voor de Tropen in Amsterdam waar ook De Hollandsche Molen haar jaarvergadering hield. Hieronder het verslag van secretaris Joke Klinkspoor.

1. Opening

Hein Steinz, voorzitter, heet iedereen welkom en verzoekt de presentielijst tekenen, niet te roken en mobieltjes graag op stil te zetten.

Afmeldingen: De heren J. Ritz, P. Hazelager, B. Slooten en J. van Steensel.

De voorzitter legt uit waarom voor een gemeenschappelijke datum 5 april is gekozen voor de ledenvergadering samen met De Hollandsche Molen. Voor het Gilde is de eerste zaterdag in April een vast gegeven. Voor De Hollandse Molen was 5 april voor deze locatie als enige datum nog beschikbaar. Om leden van het Gilde die ook lid zijn van De Hollandsche Molen in de gelegenheid te stellen de vergadering van beide verenigingen te kunnen bezoeken is gekozen voor deze opzet; ochtend-deel gescheiden ledenvergaderingen en een gezamenlijk middagdeel als experiment.

Meningen horen we als bestuur graag in de wandelgangen.

2. Bestuursmededelingen

2.1 Presentatie werkgroep Herziening Opleidingen

2.2. Ingekomen stukken

2a Presentatie werkgroep Herziening Opleidingen

Ranko Veuger, secretaris van de werkgroep, geeft een presentatie over de gang van zaken van de werkgroep herziening opleidingen.

Wat zijn de belangrijkste uitgangspunten bij het veilig en zelfstandig draaien voor de Prins

- Verantwoordelijkheden en taken moeten duidelijk zijn
- Bewust zijn van verantwoordelijkheid voor veiligheid van zichzelf, de bezoeker, het monument en de omgeving
- Kennis hebben van en inzicht hebben in het praktisch handelen op de molen
- Zorg dragen voor het nemen van de juiste veiligheidsmaatregelen.

Opdracht van de werkgroep is het herformuleren van:

- exameneisen
- examenprocedure
- En de ontwikkeling van:
- opleidingsmethoden
- leerlingvolgsysteem
- kwaliteitsbeheersing en kwaliteitsbevordering in het algemeen

Wie hadden zitting in de werkgroep:

Jan Jansen [vz.], Ranko Veuger [secr.], Geert Buijs, Ingrid Friesema, Wim de Goeyen, Pieter Hofkamp, Piet Lemmens, René Vogels en Petro van Doorne.

Op 23 oktober 2006 is de werkgroep gestart. Er is gekozen om in kleinere subwerkgroepen de verschillende onderdelen uit te werken.

* exameneisen / -stof en -reglement: bemensing: 3 leden

Exameneisen eenduidig, transparantie over verantwoordelijkheid en taken, toetsbaarheid, controle, afstemming theorie en praktijk, nieuwe onderdelen ARBO en veiligheid.

Examenreglement, examenprocedure: dit deel is voor examencommissie van De Hollandsche Molen

: afnemen van (deel)examens, toetsen: theorie en praktijk

* logboek 3 leden

Doel: overzicht over voortgang in de opleiding voor alle betrokkenen.

Onderdelen van het losbladige logboek zijn:

- algemeen deel, checklist, praktijkuren, weerobservatie, molenbezoeken, notitieblad en adressenlijst.

Leerlingvolgsysteem, met een test na circa 50, 100 en 150 uren en fase 1, 2 en 3 genoemd.

* lesmethoden 2 leden

Scheidend voorzitter H. Steinz draagt oorkonde over aan nieuwe voorzitter

Voorzitter in ruste

Doel: Methodisch werken voor de leerling in opleiding en de instructeur. Indeling van de lesstof en praktijkonderdelen in 150 uur met afsluiting van een toets (zie logboek, fase testen).Onderdeel hiervan is ook ondersteunen van instructeurs. Kwaliteit bij inhoud en overdracht staat bovenaan. Er komt een (bij)scholingstraject voor instructeurs op zowel inhoud als de te gebruiken hulpmiddelen en ondersteuning bij de overdracht.

De stand van zaken tot nu toe: Examenstukken zijn gestuurd naar De Hollandse Molen en liggen bij examencommissie ter beoordeling. Overige stukken zijn bij Bestuur van Gilde voor Vrijwillige Molenaars, vastgesteld en dus definitief.

Wat is er nog niet gedaan:

- * er is nog geen implementatie traject
- * bij invoering van de herziening komt er een "bezemregeling" voor examinering voor de huidige leerlingen in opleiding
- * schrijven van lesbrieven (samenvatting basislesstof afgestemd op de nieuwe exameneisen)

Reacties:

Ada Meurs: Wie is de baas over de exameneisen?

Hein Steinz: De Hollandsche Molen.

Jan Jansen: juni 2007 is dit document exameneisen bij de Hollandse Molen neergelegd, hoe ver zijn ze?

Hein Steinz: De Voorzitter van de Examencommissie Dirk Jan Braay zit nu bij de Jaarvergadering van De Hollandse Molen in de grote zaal.

Tinus Verwijmeren: Hoe kun je kennis nemen van de inhoud van de vernieuwde stukken?

Hein Steinz: Op de bijeenkomst van de opleidingsraad in november 2007 is dit materiaal ook gepresenteerd aan de afdelingen. De deelnemers van november hebben het verslag: Hoe distribueren we het materiaal aan onze leden? Het is bij de afdelingsbesturen en we adviseren de afdelingsbesturen het materiaal te introduceren, ter inzage te leggen, toe te lichten op contactavonden. Op de website is een goede suggestie.

Ranko dank je voor de presentatie.

2b Ingekomen stukken

- Een motie ingebracht door de heer B. Slooten n.a.v. uitspraken van J. Bazelmans van het RACM
- Een stuk van de molenadviesraad verzonden door L. Endedijk.

Motie Bart Slooten over uitspraken van Dhr. J. Bazelmans werkzaam bij RACM:

Strekking, de tekst, ligt als kopie bij de presentielijst bij de ingang van deze zaal. Molens behouden is een goede zaak. De beste manier is niets te veranderen, ze als het ware "inpakken"

Hein Steinz: Als Gilde hebben we samen met De Hollandse Molen de molens levend gehouden door mensen als vrijwillig molenaar op te leiden, deze gecertificeerde molenaars te laten draaien met de molens, de vrijwilliger professioneel klein onderhoud te laten doen en zo nodig verzoeken tot restauraties in te zetten. Deze wijze van handelen is volgens GVM en DHM essentieel voor molenbehoud.

Volgens de statuten moet 2/3 van de leden instemmen met het behandelen van ingekomen stukken, wat betreft deze motie is niet voldoende draagvlak om het stuk in behandeling te nemen.

Reacties:

Theun Vellinga:

Is het een goed idee om samen met De Hollandse Molen de Heer Bazelmans uit te nodigen voor een gesprek.

André Koopal:

De heer Slooten noemt meerdere zaken in zijn motie. Voor het Gilde is het laten draaien van molens een belangrijk onderwerp. Als Gilde leiden we juist vrijwilligers op voor deze taak. Restaureren is geen taak van het Gilde.

Ranko Veuger:

Voor het Gilde is naast draaien met molens ook restaureren van belang om te kunnen blijven draaien.

Rene Schutte:

Is dit de mening van de heer Bazelman of staat dit voor een geschreven in te voeren beleid?

Hein Steinz:

Ik denk dat dit op persoonlijke titel is geschreven

Andreas de Vos:

In de RACM nieuwsbrieven lees ik dat er een nieuwe weg is ingeslagen, men wil meer discussie met allerlei groeperingen over monumentenzorg. Wellicht is dit een discussiestuk, dan is GVM ongetwijfeld gerechtigd om aan deze discussie deel te nemen.

Andre Koopal:

Idee om als Gilde, dus als belangengroep input te geven.

Conclusie door Hein Stein verwoord:

Deze motie wordt, met een beperking, gesteund door de ledenvergadering, wij zien het minder zwart wit en de vergadering nodigt het bestuur uit om te overleggen met DHM en de Heer Bazelmans over de inhoud

Redactiesecretaris overhandigt Alice de Wit de Gildebrieff-cap voor haar 25ste Gijs op reis

van de motie. Daarna volgt vanuit het bestuur een reactie naar dhr. Slooten Het bestuur neemt contact op met dhr. J. Bazelmans.

Brief van de Molenadviesraad ondertekend door dhr. Leo Endedijk

Strekking van de tekst, ligt als kopie bij de presentielijst, Volgens de adviesraad dreigt er een tekort aan vrijwillige molenaars, er moet sneller en makkelijker opgeleid kunnen worden. De vraag is groen licht te geven voor een experiment voor opleiding basismolenaar in Noord Holland.

De leden van de vergadering besluiten de brief van de Molenadviesraad niet in behandeling te nemen.

De molenadviesraad adviseert De Hollandsche Molen Het Gilde zal overleggen met De Hollandsche Molen.

Ton Maas: als bestuurslid van afdeling Noord Holland ben ik niet officieel op de hoogte van deze tekst. Het is over en zonder de afdeling Noord Holland. Ton is door Hein Steinz gebeld over deze brief.

Waar zijn de conclusies over het tekort op gebaseerd? Ook over het invoeren van de basismolenaar zijn nog erg veel vragen, Ton heeft ernstige bedenkingen over deze gang van zaken, afgezien of er een cursus basismolenaar moet komen. Ook de routing van de examenstukken laat te wensen over.

De Molenadviesraad komt met een brief waar betrokken partijen niets van weten. Conclusie is dat er slecht overleg is tussen De Hollandse Molen en Het Gilde (en de betreffende afdeling Noord Holland).

Dirk Jan Abelskamp: Wij nemen deze brief niet in behandeling, eerst over de inhoud overleg tussen GVM, Molenadviesraad en De Hollandse Molen.

Jan Jansen: De vraag naar basismolenaar speelt al een tijdje bij diverse afdelingen. Jammer dat de adviesraad slechts een afdeling heeft gevraagd voor het experiment, er zijn meerder afdelingen genegen daarover na te denken.

Sjaak Poot: In de opleidingsraad in november jl. is er gekozen voor bijstelling van de huidige opleiding met een eventuele uitbouw naar basis-molenaar. Laten we eerst gaan werken met de goedgekeurde voorstellen gemaakt door de werkgroep herziening opleiding.

3. Notulen

Ledenvergadering op 31 maart 2007 gehouden op de Zaanse Schans. Notulen vastgesteld met dank aan de toenmalige secretaris John Houben.

4. Jaarverslag 2007

Joke Klinkspoor presenteert het jaarverslag 2007, met dank voor de input van de diverse mensen.

4a Leden in opleiding, examens en percentages geslaagden:

Jan Jansen: percentage geslaagden is prima om te weten, interessant is om te kijken naar de mensen die tussentijds afhaken, wat is de oorzaak, waar blijven deze mensen? Deze mensen tellen eigenlijk ook mee bij de berekening van het percentage.

Joke Klinkspoor: Is het leerlingvolgsysteem een instrument om als instructeur de vinger aan de pols te houden en in de afdeling dit bij te houden? Kan leiden tot verbeterpunten in de organisatie bij opleiden binnen de afdeling en van de hulpmiddelen die het lid in opleiding ter beschikking staan.

Frans Tullemans: Op de leden lijst zijn er heel veel leden in opleiding, de vraag is of ze nog actief in opleiding zijn, of zijn ze gestopt met de opleiding en nu als niet gediplomeerd vrijwillig op de molens aan de slag voor hun verdere leven. Sommigen zijn helemaal niet meer actief maar blijven wel lid. Dit kan een verklaring geven van een hoge score bij leden in opleiding. Is dit op afdelingsniveau inzichtelijk te maken?

André Koopal: Kun je een juiste registratie bevorderen door

Hans Titulaer overhandigt korenmolenaars hun diploma

het financieel aantrekkelijker te maken door het donateurs bedrag goedkoper te maken dan lid in opleiding? Zo kan een gestopt lid in opleiding overgaan tot donateur. Op de ledenlijst is het aantal leden in opleiding dan in overeenstemming met de realiteit.

Antwoord van het bestuur: Dit bestaat al, er zijn verschillende bedragen voor leden (O en G), B- en S- leden.

Gerard Sturkenboom: Zijn er eisen bij aanname, dat is ook van belang als je kijkt naar waar leden in opleiding blijven als ze niet opgaan voor het examen of niet slagen. Dit kan te maken hebben met de beginsituatie, de kwaliteit van de opleiding, lesmateriaal, organisatie binnen de afdelingen. Vele factoren spelen een rol.

Gildebrief: Huub van Est bedankt Alice de Wit voor haar bijdragen in Gijs Op Reis. Er verschenen 25 afleveringen. Een attentie voor Alice en Margreet van Beusekom (de fotograaf die niet aanwezig is). Ook Jaap van Steensel en Gerrit Pouw zijn niet aanwezig. Huub bedankt hen voor hun bijdragen en inzet voor de Gildebrief en zal persoonlijk nog actie ondernemen.

Evert Smit Biotooprij: Joyce Beneker licht toe dat in 2007 de prijs is uitgereikt aan de gemeente IJsselstein, deze heeft het bedrag doorgegeven aan de Molen Stichting 's-Herenkoren-molen De Windotter. Wie krijgt de prijs in 2008?

Gildeverzendingen: Namens Hub van Erve; hij is te vinden bij de winkel in de hal, de brieven en enveloppen met het nieuwe logo zijn voor de afdelingen te bestellen bij Hub. Graag alleen voor officiële stukken het mooie briefpapier gebruiken. Uitnodigingen voor contactavonden kunnen per @mail of gekopieerd worden?

Het jaarverslag 2007 wordt vervolgens vastgesteld.

5. Financieel verslag 2006/2007

Andrien Muijsers presenteert de cijfers 2006 en 2007.

Verslag van de kascommissies:

Kascommissie 2006, bestond uit: De heren Peereboom, H. Sangers en C. Loeve. Dhr. Peereboom spreekt uit dat hij zonder meer kan instaan voor de controle. Goedgekeurd

Kascommissie 2007, bestond uit: De heren H. Sangers, C. Loeve en H. van Erve. Dhr. Sangers geeft groots compliment aan deze uitstekende penningmeester. Met genoegen heeft hij kennisgenomen van de overzichten.

6. Vaststelling begroting 2008

Ledenvergadering gaat akkoord met opgestelde begroting 2008

7. Benoeming kascommissie en reserve kascommissielid

Kascommissie 2008: benoemd tijdens deze ledenvergadering:

De heren: C. Loeve, H. van Erve en M. Verwijmeren, reserve kascommissielid is de heer J. Wieffer.

8. Bestuurssamenstelling en mutaties

Huidige samenstelling en rooster van aftreden:

- *Hein Steinz*, voorzitter: nu aftredend dankt iedereen. In 8 jaar voorzitterschap is er veel gebeurd, maar er is ook nog veel te doen. Van belang wordt het Gilde nog beter op de kaart te zetten. Tot ziens binnen de molenwereld

- *Joke Klinkspoor*, secretaris: is vorig jaar tussentijds aangetreden, aftredend 2011

Joke Klinkspoor wordt officieel benoemd als secretaris.

- *Petro van Doorne*, opleidingscoördinator: aftredend 2008

Petro dankt de vele mensen met wie hij heeft mogen samenwerken voor de herziening van de opleidingen, Dat krijgt nog een vervolg en dus tot ziens in de molenwereld

- *Andrien Muijsers*, penningmeester: aftredend 2011

- *Joyce Beneker*, biotoop, aftredend 2011

- *Andreas de Vos*, afdelingscoördinator aftredend 2010

- *Frans Tullemans*, ledenadministratie en webmaster, aftredend 2009

Hein Steinz geeft aan dat er zich voor voorzitterschap een kandidaat heeft gemeld: Theun Vellinga.

Voor bestuurslid met opleidingen in het pakket hebben zich drie kandidaten gemeld: Pieter Hofkamp, Jan Jansen en Reinier den Uijl.

De kandidaat voor het voorzitterschap stelt zich voor:

- Theun Vellinga woonachtig in Dronten en instructeur in Overijssel. Gilde staat voor opleiden, dat is onze basis. Wat staat er te doen? Meer gezicht van het Gilde naar buiten., positie van het Gilde versterken ook door overleggen met DHM en meer PR, waaronder de website en publiciteit over onze activiteiten.

Leden gaan akkoord met benoeming van Theun Vellinga als voorzitter.

De kandidaten voor de post opleidingscoördinator stellen zich voor:

- Pieter Hofkamp: sinds 5 jaar betrokken bij de herziening van de opleidingen. Wil graag het proces blijven volgen en vindt het een uitdaging om dit traject tot een goed einde te brengen. Pieter is instructeur in Friesland.

- Jan Jansen: 25 jaar molenaar en nauw betrokken bij de herzieningen van de opleiding. Er is veel op poten gezet. Ook onderzoek met de leden gaf vele mogelijkheden om de herziening goed te onderbouwen. Ook Jan wil dit traject tot een goed einde brengen.

- Reinier den Uijl: goed om de lijn te blijven volgen en op termijn modulair te gaan werken zonder in te boeten op kwaliteit. Een goede coördinatie met instructeurs is belangrijk. Tevens het promoten van de opleiding bij jonge mensen. Reinier komt uit Zuid Limburg en het is van belang dat een zuidelijke afdeling vertegenwoordigd is in het bestuur.

Er volgt een stemming aan de hand van een stembriefje met een keuze mogelijkheid tussen de kandidaten 1, 2 en 3. De ledenvergadering stemt als volgt:

Pieter Hofkamp; 15 stemmen, Reinier de Uijl: 31 stemmen en Jan Jansen: 37 stemmen.

Andreas de Vos, in de functie van vicevoorzitter concludeert dat met deze uitslag de ledenvergadering Jan Jansen heeft benoemd als opleidingscoördinator binnen het bestuur GVM.

9. Uitreiking certificaten Korenmolenaarscursus

Hans Titulaer reikt de certificaten van het Ambachtelijke Korenmolenaars Gilde uit aan 6 geslaagde korenmolenaars.

10. Rondvraag

H. Lelieveld: Het op hetzelfde tijdstip beleggen van de jaarvergadering van GVM en DHM maakt het lastig wanneer je van beide verenigingen lid bent. Deze situatie is niet wenselijk.

Hein Steinz: Traditiegetrouw is de jaarvergadering van het Gilde op de 1e zaterdag van april. Hier houden we graag aanvast. De Hollandse Molen kwam met dezelfde datum en dit was de beste oplossing.

Andre Koopal: verzekeringen: Eerder is een molenaar aansprakelijk gesteld door een moleneigenaar

Hein Steinz: Volgens de ARBO is bij een werkgevers/ werknemers relatie de werknemer niet aansprakelijk (natuurlijk zijn er uitzonderingen). Hein heeft dit bij DHM gelegd, de moleneigenaren zijn aansprakelijk. DHM is in principe als vereniging beter toegerust om deze zaken op te pakken dan het Gilde met medewerkers op vrijwillige basis.

Andre Koopal: In principe stelt bij schade de verzekering iedereen aansprakelijk en gaat het dan uitzoeken.

Hein Steinz: Aansprakelijk zijn en schuld hebben zijn twee verschillende zaken.

Ranko Veuger: Is het een idee om jaarlijks de schadegevallen te publiceren?

Andrien Muijsers: In de Gildebrief zal dieper in worden gegaan op schadegevallen. Het doel is om hier als leden van elkaar te leren, wat is de oorzaak, hoe kan ik het voorkomen, hoe handel ik. Schaderegistratie is onderdeel van ARBO. Dit ook in overleg met Pieter Hofkamp, hij heeft deze zaken bijgehouden. Dit om van te leren.

Gerard Sturkenboom: Er kan bij publicatie van schadegevallen misbruik worden gemaakt. Maak mensen niet wakker voor misbruik. Het hele traject van aansprakelijkheid en schuld hebben wordt doorlopen via eigen verzekering en de collectieve verzekering afgesloten via het Gilde. Voor als nog gaan we ervan uit dat het leereffect vooropstaat.

Theun Vellinga: Leereffect is belangrijk uitgangspunt, zo is dat ook altijd gezien bij publicatie

Aggie Fluitman: Gezamenlijke vergadering een optie? Zijn we niet een? De Hollandse Molen en het Gilde. Naar buiten toe hebben we dezelfde belangen?

11. Sluiting van de ledenvergadering

Hein overhandigt Theun de oorkonde van de Stichting Molengiftenfonds voor Vernuft en Volharding dd. maart 1973.

Theun sluit af en dankt iedereen voor zijn/haar komst en ook Hein en Petro voor hun inzet binnen het bestuur. Vol vertrouwen gaan we verder in de nieuwe samenstelling.

Daarmee is het ochtendprogramma afgesloten. De middag is er een gemeenschappelijk deel van De Hollandse Molen en het Gilde van Vrijwillige Molenaars.

Opkomst:

De presentielijst is getekend door 78 leden.

Werkgroep herziening molenaarsopleiding

Omzwervende bewegingen

We hebben allemaal wel eens in mist, in potdichte mist gereden. De weg vinden is dan een probleem, markeringen zijn nauwelijks, of niet meer te zien. Bij het ontbreken ervan moet je vertrouwen op je richtinggevoel, wordt je gedwongen bijna blind te varen op je intuïtie en details op waarde te schatten. Zijn er andere weggebruikers dan kan oriëntatie op lichtpunten uitkomst bieden. Je moet er ook vertrouwen in hebben en inzien dat je door het volgen van een omleiding ook je doel kan bereiken. Hoewel...

Na de terreinen Examens en Opleiding nogmaals grondig uitgediept te hebben zijn we tot de conclusie gekomen dat de uitgangspunten van beide partijen niet eens zo verschillend zijn, zelfs zeer dicht bij elkaar liggen. Het was echter zo mistig dat we niet zagen dat we aan hetzelfde werkten. Maar...

Voortgang

Nadat de uitkomst de opleidingsraad bekend was, is er overleg geweest tussen het bestuur van het Gilde en het bestuur van De Hollandsche Molen. In dit overleg is toegelicht wat deze zou betekenen voor de exameneisen en de opleiding. Het bestuur van DHM kon zich vinden in onze visie en de

door ons genomen besluiten met betrekking tot de basisopleiding molenaar.

Werkgroep II en de examencommissie hebben samen gebrainstormd over de opzet van de exameneisen. Een nieuwe opzet van de exameneisen is daar uit voortgekomen.

Structuur

Vanuit een algemene visie op wat een molenaar moet kunnen, wil hij verantwoord kunnen draaien op een molen, hebben we al knippend en plakkend de exameneisen opgesteld. Deze algemene visie komt neer op het volgende:

- Een kandidaat moet kunnen beoordelen of hij de molen verantwoord kan bedienen en laten draaien.
- En als dat verantwoord kan moet hij kunnen aantonen hoe hij dat doet en of de veiligheid steeds gewaarborgd wordt.
- Ook moet hij in staat zijn om de molen verantwoord onbeheerd achter te laten.

Exameneisen zijn een afspiegeling van wat de vrijwillige molenaar tijdens zijn opleiding in chronologische volgorde aan praktische handelingen zich eigen moet maken. Hij zorgt er voor dat hij er bedreven in is en dat hij weet waar hij het over heeft en waarom hij zo handelt. Dat betekent dat in de opleiding en in de exameneisen de nadruk ligt op het praktisch handelen en op het inzicht in het handelen. Dat inzicht vereist een hoeveelheid theoretische kennis om in verschillende situaties toch de juiste keuze te kunnen maken en daarnaar te kunnen handelen.

Vanuit dat perspectief zijn de

exameneisen opgedeeld in drie hoofdstukken:

1. De praktijk: de veiligheid, het weer, de bediening, bijzondere handelingen.
Een chronologische opsomming van alle praktische handelingen die nodig zijn om de molen veilig te bedienen.
Parallel daar aan gekoppeld is :
2. De ondersteunende theorie: de veiligheid, het weer, de bediening en de bijzondere handelingen.
De kennis die nodig is om weloverwogen te beslissen en er naar te handelen, die nodig is om veilig en verantwoord met de molen te kunnen draaien.
3. De algemene kennis: molenbehoud, molentypes en molenfuncties.
Deze kennis is niet nodig om de molen goed te laten draaien, maar om als molenaar gesprekspartner te kunnen zijn voor bijvoorbeeld de moleneigenaar en de monumentenwacht. En ook goed gastheer/gastvrouw te zijn voor bezoekers. Je moet iets meer weten over molens dan alleen de dingen van je eigen molen.

Naast deze eisen is een toelichting noodzakelijk waarin de volledige examenstof wordt beschreven. In de vorm van lesbrieven zal deze stof worden aangeboden. Werkgroep III zal zich gaan buigen over de implementatie en heeft als haar speerpunten de organisatie, de invulling en de vormgeving van de lesbrieven. Daarna zou de zon moeten doorbreken.

Namens de werkgroepen:

Jan Jansen, coördinator van de opleidingen

De nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening

In ruimtelijke plannen leggen het Rijk, de provincies en de gemeenten vast hoe Nederland er nu en in de toekomst uit moet zien. De Wet Ruimtelijke Ordening (WRO) regelde tot voor kort hoe overheidsinstanties dergelijke plannen dienden op te stellen en te wijzigen. Per 1 juli 2008 is er een geheel nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. Doel van de wetswijzigingen is de vereenvoudiging van de regels ten aanzien van ruimtelijke plannen en procedures.

Veranderingen Bestemmingsplan

Het bestemmingsplan hoeft niet langer ter goedkeuring aan de provincie te worden voorgelegd. Dat betekent dat de provincie op een andere manier moet proberen om de belangen die ze behartigt door te laten werken in het bestemmingsplan. Daarnaast vervalt voor de burger/molen(eigen)aar de mogelijkheid om bedenkingen in te dienen bij de provincie. Nadat het bestemmingsplan goedgekeurd is door de raad, dienen personen die het hier niet mee eens zijn meteen in beroep te gaan bij de rechtbank.

Een tweede verandering is dat bestemmingsplannen eens in de vijf jaren moeten worden

herzien. Konden gemeenten de 'houdbaarheid' van een bestemmingsplan in het verleden behoorlijk oprekken, vanaf 1 juli wordt er op toegezien dat de bestemmingsplannen daadwerkelijk op tijd worden herzien. Verzuimt de gemeente dit te doen, dan kan ze een boete tegemoet zien.

De derde verandering is het verdwijnen van de artikel 19 procedure (vandaar ook het belang om bestemmingsplannen vaker te herzien?). De gemeente kan een project-besluitvormingslijn inzetten om een project doorgang te laten vinden dat afwijkt van het bestemmingsplan. Een inpassingsplan volgt dan later om het project daadwerkelijk in overeenstem-

ming te brengen met het bestemmingsplan. De vierde verandering is de verplichting dat bestemmingsplannen digitaal beschikbaar moeten zijn via het internet. Gemeenten hebben tot 1 juli 2013 om aan deze voorwaarde te voldoen.

Streekplan

Het streekplan komt te vervallen en wordt vervangen door de structuurvisie. Dit is een 'agendazettend' strategisch beleidsdocument waarin de provincie haar langere termijnvisie verwoordt. De structuurvisie wordt gebruikt als kapstok waaraan het beleid wordt opgehangen. Hieruit volgen concrete regels,

plannen en activiteiten. Ook gemeenten zijn verplicht om een structuurvisie op te stellen waarbinnen zij hun lange termijn beleid verwoorden.

Provincies hebben de opdracht gekregen om de bindende elementen binnen het nog bestaande streekplan om te zetten in verordeningen of via aanwijzingen door gemeenten te laten opnemen in bestemmingsplannen.

Een verordening geldt voor alle bestemmingsplannen, en lijkt daarom het aangewezen instrumentarium om de randvoorwaarden ten aanzien van de molenbiotoop in onder te brengen. Een concrete praktijkvoorbeeld bestaat al in de vorm van de Gelderse Molenverordening. Ook in Zuid-Holland heeft de provincie duidelijke regels opgesteld ten aanzien van de molenbiotoop.

Een aanwijzing geldt alleen voor dat bestemmingsplan waarop het van toepassing is. Hoewel er ook een proactieve aanwijzing mogelijk is, is de algemene verwachting dat de provincie in de praktijk vaak gebruik zal maken van een reactieve aanwijzing bij bestemmingsplanprocedures.

De procedure gaat als volgt: de provincie dient een zienswijze in bij de gemeente n.a.v. een bestemmingsplan. Als vervolgens wordt geconstateerd dat de gemeente hier niet aan tegemoet komt, dan wordt dit door gecom-municeerd aan de G.S. Die kunnen vervolgens komen met een reactieve aanwijzing. Dat houdt in dat de gemeente binnen een jaar het bestemmingsplan moet aanpassen. Doet de laatstgenoemde dit niet, dan zal de provincie dit zelf ter hand nemen via een inpassingsbesluit. Dit instrument kan dus gezien worden als een soort noodrem.

Een reactieve aanwijzing kan alleen worden gegeven onder strikte voorwaarden. De provincie moet kunnen motiveren waarom ze haar bezwaren niet via een verordening heeft afgedwongen.

Gevolgen voor molenbiotoop

De vraag is wat voor gevolgen de bovenstaande veranderingen hebben voor de bescherming van de molenbiotoop. Jammer is dat een burger/molen(eigen)aar geen steun meer kan zoeken bij de provincie. Toch betekent dit niet dat de rol van de provincie ten aanzien van de biotoopbescherming meteen is uitgespeeld. Er liggen ook kansen. Een provinciale verordening die de belangen van de molenbiotoop waarborgt zou een flinke stap vooruit kunnen

betekenen. De Gelderse Molenverordening toont al aan dat gemeentes niet graag zelf de verantwoordelijkheid voor de molenbiotoop willen dragen. Dit blijkt wel uit het feit dat op het moment dat een gemeente in Gelderland zelf een molenbeschermingszone in het bestemmingsplan opneemt, de provinciale verordening voor die gemeente niet meer van toepassing is. Aangezien er op een enkele uitzondering na nog geen enkele gemeente hiertoe over is gegaan, ligt de verantwoordelijkheid in Gelderland evenwel nog vaak bij de provincie.

Molenbiotoop in Provinciaal beleid

Het zou een goede zaak zijn om de komende tijd te lobbyen bij de provincies voor het opnemen van de molenbiotoop in het provinciale beleid. De provinciale structuurvisies en daaraan gekoppelde verordeningen worden namelijk in de komende maanden opgesteld. Vereniging De Hollandsche Molen zal regionale stichtingen en organisaties op korte termijn verder informeren over de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening en de mogelijkheden die deze biedt voor een effectievere bescherming van de molenbiotoop. Het molenveld zal moeten aantonen dat er een breed draagvlak is voor een dergelijke regeling.

Een ander aspect dat mogelijk tot een effectievere bescherming van de molenbiotoop kan leiden is het feit dat de regelgeving ten aanzien van bomenkap in de nieuwe Wet ruimtelijke ordening verruimd is. Had men in onder de oude wet relatief weinig mogelijkheden om regels te stellen ten aanzien van beplantingen, in de nieuwe wet heeft men enerzijds de Wet op de Leefmilieuverordening geïntegreerd en anderzijds is de reikwijdte van het bestemmingsplan verruimd. In de nieuwe Wet ruimtelijke ordening staat: 'een bestemmingsplan moet in elk geval ook regels stellen omtrent het gebruik van de grond en de zich daarop bevindende bebouwing'. Vanuit de bestemming molenbiotoop kan men dus regels stellen t.a.v. de beplanting en het onderhoud ervan. Waterschappen hebben dit bijvoorbeeld reeds in hun keur staan om de waterschapsbelangen veilig te stellen.

Belanghebbende

Tot slot nog een ander belangrijk aandachtspunt. De vraag is wanneer iemand belanghebbende is. Dit is essentieel omdat een overheidsinstantie alleen de zienswijzen beoordeelt van een persoon of instantie die

daadwerkelijk belanghebbende is. Wettelijk gezien is dit wanneer die persoon of instantie een persoonlijk belang heeft bij het onroerend goed. De molenaar of buurtbewoner is dit (waarschijnlijk) niet. Of een stichting "Vrienden van" belanghebbende is, hangt af van artikel 2 van de statuten van de stichting. Daar moet iets in de trend van 'de doelstelling is mede gericht op het behartigen van de belangen van de desbetreffende molen' staan. De belangenbehartiging moet expliciet zijn opgenomen, is dit niet het geval, dan kan men formeel niets beginnen. Een statutenwijziging kost 200 euro, maar kan dus een goede investering zijn voor de toekomst.

Mark Ravesloot

De Hollandsche Molen

Heeft u vragen?

Heeft u vragen naar aanleiding van dit artikel of de nieuwe Wet Ruimtelijke ordening in het algemeen?

Dan kunt u contact opnemen met Mark Ravesloot, adviseur molenbiotoop van Vereniging De Hollandsche Molen, via m.ravesloot@molens.nl.

Nadere informatie volgt ook op www.molenbiotoop.nl.

Nieuwe hygiënecode

Op 3 november 2008 werd op de ledenvergadering van het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde (AKG) de nieuwe hygiënecode uitgereikt door de secretaris van het Productschap Akkerbouw, de heer M. Elema aan de voorzitters van het AKG en het Gilde van Vrijwillige Molenaars (GVM).

Overhandiging van de nieuwe hygiënecode door de heer Elema van het Productschap Akkerbouw aan de voorzitters van GVM en AKG Theun Vellinga (links) en Herman Schipper (midden).
(Foto: Wouter Pfeifer)

Europese verordening

Sinds 1 januari 2006 is de Europese Hygiëneverordening (EG 852/2004) van kracht. In deze hygiëneverordening zijn eisen opgenomen ten aanzien van de invoer van een op HACCP gebaseerd voedselveiligheidssysteem. Dit is een wettelijke verplichting voor ieder die zich met voedingsmiddelen voor menselijke consumptie bezig houdt. Het "Productschap Akkerbouw" heeft op grond van deze verordening een nieuwe Hygiënecode opgesteld, in samenwerking met "Het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde" en "Het Gilde van Vrijwillige Molenaars". Deze code wordt per 1 januari 2009 van kracht. Daarmee is echter ook de oude versie van de Hygiënecode vervallen verklaard! Ook als wij, als vrijwillige molenaars vanuit onze hobby, tarwe of andere

producten, opslaan, malen, verkopen voor menselijke consumptie, vallen wij onder het bereik van deze Europese wetgeving.

Betekenis korenmolenaars

In het kader van de "Hygiënecode voor windmolens, watermolens en ambachtelijke maalderijen voor menselijke consumptie" moet de molenaar bij elke levering controleren of het graan voldoet aan de eisen met betrekking tot het vochtgehalte (niet meer dan 16%) en het DON gehalte (niet meer dan 1250 microgram/kg). De leverancier moet deze gegevens meegeven met de partij graan omdat het vochtgehalte en het DON gehalte Kritische Controle Punten zijn. De molenaar moet deze gegevens minimaal 1 jaar bewaren. Daarnaast eist de VWA dat molenaars 1 keer

per jaar controleren of de waarden die de leverancier opgeeft kloppen. Daartoe moet 1 keer per jaar een monster van ontvangen tarwe door een onafhankelijke laboratorium worden gecontroleerd op vocht- en DON gehalte. Het monster wordt getrokken van ontvangen tarwe omdat bij een vochtpercentage van meer dan 16% bewaartoxines zich te snel kunnen vermeerderen.

Don

Desoxynivalenol is een gif dat ontstaat uit een van de schimmelfstoffen die ontstaan tijdens de groei van graangewassen als het heel nat is. Het gif is zeer stabiel en hittebestendig. Het kan bij mensen lichamelijke problemen veroorzaken met betrekking tot groei en voedselopname en andere aandoeningen. Met

name jonge kinderen zijn daardoor kwetsbaar. De veilig toegestane hoeveelheid voor DON is 1 microgram per kilogram lichaamsgewicht per dag, maar zou volgens de Gezondheidsraad verlaagd moeten worden tot 0.5 microgram per kilogram lichaamsgewicht per dag. De aanbeveling van het RIVM is 120 microgram per kilogram in tarwe en 60 microgram per kilogram in brood. De gemiddelde dagelijkse inname van DON voor volwassenen ligt rond het gehalte dat maximaal wordt toegestaan. Kinderen tot 4 jaar overschrijden deze hoeveelheid, maar de eventuele groeivertraging die hierdoor ontstaat, kan tijdens de groei na het vierde jaar gemakkelijk ingehaald worden (wie meer wil weten raadplege www.voedingscentrum.nl of www.bioforum.be of www.velt.be).

Controles AKG

De controles van AKG-leden worden uitgevoerd door het laboratorium van J.J. Pot in Kropswolde. Het laboratorium is door de VWA (Voedsel en Waren Autoriteit) gecontroleerd en goed bevonden. De kosten voor een vocht- en DON meting bedragen € 45,- (2008). De te keuren partijen mogen geen hoger vochtgehalte hebben dan 16%.

Worden er door het laboratorium ongeregelheden geconstateerd in de monsters dan wordt de molenaar daarvan op de hoogte gesteld en is de molenaar zelf verantwoordelijk voor verdere actie, en het eventueel melden daarvan bij de VWA. Het laboratorium geeft dit zelf niet door aan de VWA. Partijen met een te hoog vocht en/of DON gehalte mogen niet meer gebruikt worden voor menselijke of dierlijke consumptie.

Dubbelcontrole niet nodig

Vrijwillige molenaars die graan of andere producten afnemen van een AKG molenaar, hoeven niet nog eens zelf een controle te laten uitvoeren. Voor de jaarlijkse controle kan men meeliften op de controle van de AKG molenaar. Vrijwillige molenaars die zelf hun producten elders inkopen moeten zelf voor een controle zorgen. Dit kan door het laboratorium van Jan Pot. Deze kan voor een keuringsbewijs zorgen. De uitslagen van de monsters worden anoniem opgenomen in een monitoring programma met als doel een

overzicht te krijgen van de vocht- en DON gehalten. Monsters worden onder nummer, en niet onder naam van de molenaar, vermeld. Het monitoring programma geeft zo een overzicht van de kwaliteit met betrekking tot de voedselveiligheid zonder namen te noemen.

Bakmixen

Voor molenaars die zelf kant en klare mixen mengen geldt vanaf 1 januari 2009 het zoutgehalte van in Nederland verkocht brood op 1.8% is gesteld. Molenaars die zelf broodmixen maken moeten hun recepten aanpassen. Pre-mixen die eventueel gebruikt worden zijn veelal al aangepast aan het nieuwe zoutpercentage. In de nieuwe hygiëncode gaat bijlage 7 over aanduiding, etikettering en vermelding van de houdbaarheidsdatum. Als je producten koopt bij een AKG molenaar dan krijg je de informatie gewoon mee, anders moet je het zelf opvragen bij je leverancier.

Code niet vrijblijvend

Gebruikt U de hygiëncode, dan voldoet U aan de wettelijke verplichtingen met betrekking tot het op goede wijze produceren van meel en dergelijke voor menselijke consumptie.

Iedere molenaar, die maalt voor de bakker of consument, moet volgens deze code of een eigen HACCP plan werken. De inspecteur van de Keuringsdienst van Waren zal hier op toezien.

Wij hopen dat U zich realiseert, dat een paar molenaars, die een loopje nemen met de code, het kunnen verprutsen voor de gehele groep van ambachtelijke molenaars,

zowel vrijwillig als vakmolenaar. Tot slot. Deze code ontslaat U niet van productaansprakelijkheid. Mocht iemand schade lijden door een product van een molenaar, dan blijft de verkoper ervan aansprakelijk voor de schade.

De besturen van AKG en GVM

Verdere informatie vindt U in de nieuwe versie van de Hygiëncode (versie 1, juni 2008) De code is vanaf nu voor leden verkrijgbaar via het AKG en het GVM (Gildeverzendingen, kosten € 30,-. Dit is inclusief kosten voor verzending en nazendingen).

Speltbier uit Oplou

Vakcursus Korenmolenaar 2009

In 2009 gaat de cursuscommissie van het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde en het Gilde van Vrijwillige Molenaars weer een Korenmolenaarscursus houden.

Deze vakcursus bestaat uit een drietal delen, te weten:

- aan de hand van leerdoelen bestuderen van "Zingende Stenen" en "Rond Zingende Stenen" met daaraan gekoppeld het toelatingsexamen.
- praktijkdeel waar men samen met een instructeur (vakmolenaar) aan de slag gaat met een maalkoppel waarbij zaken behandeld worden als het open leggen van een koppel stenen, afstellen van de ligger, uitwijzen van de bolspil, het billen, enz. inclusief verslaglegging daarvan.
- viertal verplichte theorieavonden te Wagnen over:
 - graan- en meelkwaliteit
 - deeg- en broodbereiding met daarbij bakkerijtechniek
 - hygiëncode
 - regelgeving en juridische aspecten van het korenmolenaarsbedrijf

Er zijn nog enkele plaatsen vrij voor deze nieuwe cursus. Wil je hieraan deelnemen, geef je dan snel op, uiterlijk 1 januari 2009, want voor deze resterende plaatsen geldt: wie het eerst komt, het eerst maalt!

Nadere informatie over en opgeven voor de cursus kan bij:

Bert van der Voet
tel.: 0344-602198 / 06-20622117
of mail: aevvoet@prettel.nl

Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde
Nieuwe dam 11b
4051 BA Ochten
Tel. (0344) 60 21 98
info@molenaarsgilde.nl
www.molenaarsgilde.nl

Het ontstaan van schade

In deze en de volgende Gildebrieven zal aandacht worden besteed aan zaken als schade aan de molen en verzekering. Deze keer aandacht voor Schade door routinematig handelen. In volgende nummers zal aandacht worden besteed aan schade ten gevolge van een (wel of niet opgemerkt) versleten onderdeel, de afspraken met de eigenaar en verzekeringsvragen.

Schade door routinematig handelen

Voorkomen van schade is beter dan genezen. Voor het laten draaien van een molen zijn erg veel routinematige handelingen nodig. Mij is gebleken dat juist tijdens dit soort handelingen de meeste schade gevallen veroorzaakt worden. Er kan bijvoorbeeld iets vergeten worden door gebrek aan aandacht of slordigheid. Of er kunnen slechte afspraken gemaakt worden als meerdere molenaars tegelijk werken. Ook komt het voor dat men juist wordt afgeleid op een moment dat er iets wezenlijks moet gebeuren en daardoor dat ene ding net niet doet.

Hieronder volgen een paar voorbeelden van nalatigheden waar wij ons allen in een onbewaakt ogenblik schuldig aan zouden kunnen maken. Niets menselijks is ook een molenaar tenslotte vreemd. De molen echter accepteert het niet...

Slordigheid bij het kruien

Voor het verkruien moeten we even om de molen lopen om te kijken dat de bliksemafleider of de roedeketting(en) wel los zijn. Iedereen heeft het wel een keer meegemaakt: "Wat gaat dat kruien zwaar... moet ik al weer smeren? Ach gos, de roedeketting vergeten!!!" De

gevolgen zijn uiteenlopend, een bliksemafleider schiet nog wel los maar een roedeketting niet. De schade die dit veroorzaakt kan zich uitstrekken tot en met de bovenas.

Niet goed vast zetten van zeilen

De verschillende slaglijnen en/of hoektouwen niet op tijd vervangen door slijtage of verrotting. Je komt op de molen en wil gaan malen. Op het moment dat je ziet dat de zwichtlijnen of de hoektouwen slecht zijn, neem je je week in week uit voor om er toch eens iets aan te doen, maar... vandaag kan het nog wel een keer. Totdat blijkt dat het niet meer kon. Tijdens het draaien niet regelmatig even naar buiten om te kijken of alle lijnen en touwen nog wel goed vast zitten.

Bij het draaien met geklampte zeilen, moet bij aanvang van het draaien gecontroleerd worden of de knopen van de hoektouwen nog wel goed vast zitten. Een extra slag om de heklat biedt veel zekerheid. Hiervoor zijn lange hoektouwen nodig, maar die zijn altijd aan te brengen!

Bij een correcte zeilbehandeling kan het eigenlijk niet dat een zeil los raakt en om de as gaat meedraaien. Toch is dit een zeer veel voorkomende schade oorzaak. Ra ra!

Windborden vormen schaderisico

Controleer of windborden op de juiste wijze zijn vast gezet of nog vast zitten, want als niet weggedraaid zijn, bevestigingspunten nog wel in goede staat van onderhoud zijn. Een losgeraakt zeil berokkent schade aan de molen, een rondslingerend windbord kan dodelijk zijn. Een afzetting is weggehaald, bijvoorbeeld om te kruien. Als deze afzetting niet terug gezet of gehangen wordt, ontstaat er een gevaarlijke situatie. Denk maar aan publiek dat er eerst niet was en dan plotseling wel heel dicht bij de gevarenzone staat.

Iets laten slingeren

Dit kan goed gebeuren nadat er iets is hersteld. Je hebt de kammen vastgeslagen met de hamer en nog even iets anders gedaan waarbij je beide handen nodig had... raar gehoor als de molen weer lekker in beweging wil komen. Schade van te voren niet in te schatten, maar het kan behoorlijk in de papieren lopen. Minimaliseer de mogelijkheid van schade. 100% voorkomen van schade is misschien te hoog gegrepen maar we kunnen het wel verminderen door steeds alert te blijven tijdens het bedienen van een molen.

Ik maak een zijsprong naar een bestuurder van een auto. Hij zit dagelijks langs de weg, u weet wel zo'n zeer zelfverzekerde chauffeur. Op een dag komt hij thuis na een lange dag in het verkeer. Hij is blij dat hij thuis is, parkeert zijn auto langs de stoeprand en ziet zijn vrouw al voor het raam. Terwijl hij naar haar zwaait opent hij het portier en boem... Een fietser botst tegen zijn deur en valt lelijk. Hoe was dit ongeluk te voorkomen geweest? Heel eenvoudig: De chauffeur had zich aan moeten leren om zijn deur met de rechterhand te openen. Altijd en altijd op dezelfde manier en nooit anders.

Advies

Voor het bedienen van de molen geldt precies hetzelfde. Een vaste volgorde van handelingen waar niet van afgeweken mag worden. Ik hoeft niet zover te gaan om dit allemaal handeling voor handeling voor te schrijven. Iedereen is in staat om zelf uit te maken hoe de volgorde moet zijn. Waar het mij om gaat is dat iedereen zich aan die vaste volgorde houdt. Je komt op de molen en... Het is handig om de veilige volgorde voor jezelf op te schrijven en erbij na te denken wat de volgende actie is. Ook bij het einde van een maaldag kan het geen kwaad om een controlelijstje op te stellen. Pal, bliksemafleider, roedeketting, afhankelijk van hoe de molen weggezet wordt moet er voor elke molen een goede lijst op te stellen zijn.

Pieter Hofkamp
Oldeboarn

Watermolens

Het afgelopen kwartaal stond de watermolen in het midden van de belangstelling. In Grathem op de Grathermolen vond de 50ste diplomering van een vrijwillige watermolenaar plaats. Hij was niet alleen. Ze deden met zijn tweeën examens. Dus ook een beetje 50ste voor zijn collega (zie ook elders in de Gildebrief).

Maar ook onder Haelen werd in oktober feestgevierd. De watermolen in het Leudal fungeerde alleen nog als graanmolen maar werd nu weer hersteld in de oorspronkelijke functie: graan- en oliemolen.

Het project startte in 2002 door de belangstelling van enkele vrijwillige molenaars. Het werd opgepikt door Staatsbosbeheer,

Deze rubriek vermeldt activiteiten van de vereniging, de afdelingen en de regio.

Hoewel de redactie begrip heeft voor het feit dat activiteiten vaak op korte termijn worden georganiseerd verzoeken wij iedereen rekening te houden met de verschijningsdata van de Gildebrief. Het is immers niet zinvol activiteiten te vermelden die al hebben plaats gevonden op de dag van verschijnen van de Gildebrief.

De Gildebrief verschijnt voorafgaand aan de jaarvergadering eind maart, eind juni, eind september en vlak voor Kerst.

U kunt ook even contact opnemen met de eindredacteur.

eigenaar van de molen, en in goede samenwerking de Stichting de Limburgse Molen en andere instanties werd de molen hersteld in oude luister.

Dat ook vrijwillig molenaar Jan van Woezik uit Helenaveen aanwezig was zal niet verbazen. Hij ontving op 19 oktober in Deurne bij de opening van het laatste onderdeel van de restauratie van de Holtensmolen een lintje voor zijn vele verdiensten in de molenwereld aan weerszijden van de Brabantse Limburgse grens en de lokale gemeenschap. Uitgebreidere aandacht voor zijn verdiensten zijn te vinden in Molens en Molenwereld.

GESLAAGDEN

NAJAAR 2008

In de tweede helft van 2008 heeft de examencommissie van "De Hollandsche Molen" weer het examen voor het "Getuigschrift Vrijwillig Molenaar" afgenomen. Dit gebeurde op 6 molens met in totaal 21 kandidaten. Van deze kandidaten zijn er 19 geslaagd. Een slagingspercentage van 90%.

Voor het windmolenaarsexamen zijn geslaagd:

Vrijdag 26 september 2008 op windmolen Nieuw Leven te Valburg:
R. Snel, Molenhoek
G.W. Hasselbach, Amersfoort
N. van der Burg, Leiden

Dinsdag 14 oktober 2008 op windmolen De Valk te Zalk:
G. van Harten, Ommen
G.J. Sleurink, Hasselt
J. Struik, Nieuwleusen
F.W.A. Heessen, Mook

Maandag 20 oktober 2008 op windmolen, De Weert te Meppel:
J. Vermeulen, Amersfoort
R.M. Ruitenbeek, Nieuwegein
A. Bijker, Nijeveen
M. Versteeg, Roderwolde

Donderdag 23 oktober 2008 op windmolen De Oude Knecht te Akersloot:
A.S. Ruiter, Wervershoof
P.G.J. Korver, Wervershoof
H. Bakker, Hippolytushoef
J.M.A. Bruin, Bergen

Maandag 27 oktober 2008 op windmolen Johanna te Huijbergen:
H.A. van Horen, Heusden
D.J.N. Steeneveld, Nootdorp

Het totaal aantal geslaagden voor het getuigschrift windmolenaars is hiermee gekomen op 1474.

Voor het watermolenaarsexamen zijn geslaagd:

Dinsdag 28 oktober 2008 op watermolen Grathemer molen te Grathem:
B.J. Witter, Ingber
H.C.G.W. Sesink, Riethoven

Het totaal aantal geslaagden voor het getuigschrift watermolenaars is hiermee gekomen op 50.

Wij wensen jullie proficiat en hopen dat jullie nog lang en met veel plezier op je molen mag draaien en liefst malen.

Verder een welgemeend proficiat aan de instructeurs, gastgevend molenaars en alle anderen, die met hun belangeloze inzet en vrije tijd, hieraan bijgedragen hebben.

Het bestuur.

Examencommissie

Ontwikkelingen en nieuwe samenstelling

De nieuwe examencommissie is al weer een jaar aan de slag om de leerlingen die er klaar voor zijn het examen af te nemen. Toen vorig jaar een groot gedeelte van de zittende leden van de examencommissie te kennen gaf ermee te stoppen, moesten alle zeilen bijgezet worden om de examens ongestoord doorgang te laten vinden. Gelukkig konden de overblijvende mensen genoeg tijd vrij maken om alle examens door te laten gaan. Ook stonden er gelukkig al enkele mensen in de startblokken als examiner in opleiding om de opengevallen plaatsen snel in te kunnen nemen. Naast de leden die bleven kwam een flink aantal mensen de commissie versterken en inmiddels is de commissie op 'volle oorlogsterkte'. De voor- en najaarsexamens van 2008 zijn achter de rug en deze verliepen tot volle tevredenheid. In het voorjaar slaagden 34 van de 37 kandidaten en in het najaar 19 van de 21, zodat we aan een slagingspercentage komen van dik 90%; een mooie score.

Ook mochten we op 28 oktober op de Grathermer molen de 50ste geslaagde watermolenaar begroeten in de persoon van Henk Sesink (zie apart artikel). De ontwikkelingen binnen het Gilde rondom de opleiding en dan met name rond examenstof, exameneisen en examinering gaan uiteraard ook niet aan de commissie voorbij. Zo is het afgelopen jaar diverse malen vergaderd met de voltallige commissie en de werkgroep(en) van het Gilde. Een delegatie van de examencommissie neemt ook actief deel aan de ontwikkelingen binnen de werkgroep, zodat er een afstemming plaatsvindt tussen Gilde en examencommissie van wat er van een examenkandidaat verlangd mag worden. Verder is de commissie bezig de 'eigen' papieren op orde te brengen. Er liggen een voorstel voor een nieuw examenreglement en voorstel voor een nieuw huishoudelijk reglement. Beide voorstellen moet het bestuur van De Hollandsche Molen nog vaststellen. Ook is er een schrijven aan de kandidaat, aan de molenaar van de examenmolen en aan de instructeur (als die meeloopt tijdens het examen) met daarin uitleg over

de gang van zaken op de examendag. De Examencommissie van De Hollandsche Molen (zoals ze officieel heet) bestaat momenteel uit: Dick Jan Braay, Assendelft, voorzitter; Ton Maas, Schagen, secretaris/notulist; Notulisten zijn: Wilma van den Broek, Assen; Carine Nieuwenhuis, Dronten en Hans Hoekman, Ommen.

Examinatoren windmolen: Hub van Erve, Tilburg, Wim Meerkerk, Noordeloos; Dirk-Jan Abelskamp, Arnhem; Mark den Boer, Zwolle; Ton Maas, Schagen; Mark Dwarswaard, Lexmond en Gerard Sturkenboom, Heeze.

De examinatoren watermolen: Edwin van Bussel, Eindhoven; Klaas de Jonge, Eibergen en Jo Meessen, Maastricht.

De aspirant examinatoren windmolen zijn: Sietse Pot, Ten Boer en Jo Meessen, Maastricht.

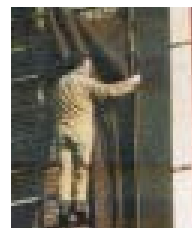
Aspirant examinatoren watermolen zijn: Jacques Ummels, Geulle en Jan Wieffer, Hengelo.

*Namens de examencommissie
Hub van Erve*

Molen in de rouwstand

Gerard van Baardwijk, de mulder van Vessem, overleed op 1 oktober 2008 's morgens in alle rust. Hij was al een tijd ongeneeslijk ziek. Gerard stond bekend als een sympathieke en fijne collega met een nodige dosis humor. Waar Gerard onder de mulders was, was het gezellig. Gerard startte zijn muldersloopbaan onder leiding van Nol Naaijens in Vessem op de Jacobus. Al snel stond hij er alleen voor, toen Nol plotseling overleed. Hij liet zich echter niet uit het veld slaan en behaalde zijn diploma op de Kerkhovense Molen in Oisterwijk. Wekelijks was hij daarna enkele dagen te vinden op 'zijn' molen in Vessem, vaak vergezeld van zijn vrouw. Ondanks de omvangrijke windbelemmering draaide molen regelmatig zijn rondjes en Gerard legde aan veel groepen schoolkinderen en ander geïnteresseerden uit hoe een molen werkt en hij liet het zien ook. De windbelemmering rond de molen was hem een doorn in het oog! Na een avondlezing van de plaatselijke heemkundekring en een afzakkertje toe, ontlokte die hem de volgende uitspraak: "Honderd gulden

voor een vent met een motorzaag!" Hoezeer hij met de molen verknocht was, laat zijn gedachtenisprentje zien: Gerard boven in het hek om de litsen achter de kikvorsen te leggen. Gerard was niet alleen een gezellige prater, maar hij stond ook klaar om te doen als hem daarom gevraagd werd: op vrijwel elke molen in de Kempen was hij bekend. Ook op de avonden en tochten van de afdeling was Gerard een trouwe bezoeker. Toen een paar jaar geleden zijn vrouw overleed, heeft Gerard een moeilijke tijd gehad, maar hij krabbelde er weer bovenop. Zijn trouwe maatje Frans van Beers hielp hem daarbij. Enkele maanden geleden kreeg Gerard de boodschap dat hij ongeneeslijk ziek was. Zijn ziekbed heeft hij moedig en met humor gedragen. Op maandag 6 oktober heeft een flinke delegatie Brabantse mulders deze Bourgondiër begeleid op zijn laatste gang.

Johan Liefink, molenaar op D'Olde Zwarver in Kampen overleed op zaterdag 27 september. Na een kort ziekbed overleed molenaar op 80 jarige leeftijd. Hij nam een markante plaats in in zijn gezin, in het maatschappelijke leven en niet in de laatste plaats de Overijsselse en Kamper molenwereldje. In 1977/1978 kreeg Johan Liefink als hoofdopzichter van de gemeente Kampen enkele gebouwen onder zijn beheer, waaronder de molen D'Olde Zwarver met het verzoek deze goed te onderhouden en maalvaardig te maken. Dat was de aanleiding om vrijwillig molenaar te worden (1980) en later (2003) lid van het ambachtelijk Korenmolenaarsgilde. Hij was lid van het afdelingsbestuur Overijssel

van het Gilde van Vrijwillige Molenaars, biotoopwacht voor de De Hollandsche Molen en maakte hij zich ook verdienstelijk voor Stichting Overijsselse Molens (SOM) door het verzamelen van technische gegevens voor het door de SOM uitgegeven boek Wind en watermolens in de provincie Overijssel. Met veel enthousiasme toonde hij de belangstellenden de molen en legde hij uit hoe alles functioneerde. Hij genoot van activiteiten die soms rond de molen werden georganiseerd. Bijzonder grote inzet heeft Johan getoond bij de laatste restauratie in de jaren 1999-2000. Bijna elke werkdag was hij rond of in de molen te vinden en hield de restauratie nauwlettend in de gaten. Voor al deze inspanningen ontving hij in 2002 op de Overijsselse molendag een lintje.

Uitgaven van het gilde van vrijwillige molenaars

ten behoeve van de opleiding tot vrijwillig molenaar

HET ENTREEPAKKET

De basiscursus – op enkele hoofdstukken na gereed. Alle overige lesstof wordt in de loop van de tijd nieuw vervaardigd en uitgegeven en zal in de loop van de tijd worden toegezonden. De leden in opleiding dienen dit pakket bij aanmelding aan te schaffen (niet inbegrepen bij de contributie). De prijs bedraagt € 42,50.

UITGAVEN TER VERBREIDING VAN DE KENNIS OVER MOLENS

Informatie XVI – Waarom draaien molens linksom? Waarom helt de bovenas? De tonmolen. Prijs: € 7,50 (incl. porto).

Informatie XIX – Molenaarservaringen J.B. Kaal. Prijs: € 7,50 (inclusief porto).

Informatie XXII – Bovenassen. Prijs: € 7,50 (inclusief porto).

Mappen voor de basiscursus
Prijs: € 11,00 (incl. porto).

HACCP-Rapport Hygiëncode

Te bestellen via Gilde verzendingen.

Inclusief porto € 30,00.

Exclusief porto € 25,50.

GRATIS UITGAVEN

- Informatiefolders
- Statuten en Huishoudelijk Reglement
- Bladen voor het maalboekje voor leden in opleiding en geslaagde leden
- Exameneisen
- Voorbeeld voor een Modelcontract vrijwillig molenaar
- Folder betreffende Gildeverzekeringen

BESTELLEN BIJ HET GILDE

H.P.A. (Hub) van Erve

Hoevense Kanaaldijk 9

5018 EA Tilburg, tel. 013-5362100, of

verzendingen@vrijwilligmolenaars.nl

Wetenswaardige literatuur

Onderstaande literatuur is te bestellen op de erbij vermelde adressen. Vergeet niet daarbij uw naam- en adresgegevens te vermelden.

Molens. De nieuwe Stockhuyzen.

Waanders 2007, 240 blz, Prijs € 22,50.

Herziene editie. Weidemolen, torenmolen, monniksmolen, wipstellingmolen: geen molen-type of F. Stockhuyzen (1890-1976) traceerde de geschiedenis, techniek, functie, locatie etc. Een standaardwerk.

Opleiding Watermolenaar (Poldermolens)

Door: Ing. J. den Besten.

Te bestellen door overmaking van € 23,00 (incl. porto) op girorekening 139754 t.n.v. J. den Besten te Loenen aan de Vecht.

Over molens der fam. Honig

Door: P. Boorsma. Prijs € 10,00 (incl. porto).

Te bestellen bij het Gilde (zie boven).

Lesbrieven Basisonderwijs

Lesbrief Poldermolen compl. Prijs € 7,50.

Lesbrief Korenmolen compl. Prijs € 7,50.

Lesbrief Watermolen compl. Prijs € 7,50.

Deze lesbrieven zijn bedoeld voor leerlingen van de hoogste klassen van het basisonderwijs of de laagste klassen van het voortgezet onderwijs. De lesbrieven omvatten de lesbrief

zelf voor de leerlingen, een docentenhandleiding en een werkblad.

Pellen van gerst tot gort

Lesbrief voor molenaars.

Uitgave van Stichting Groninger Molens,

Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen.

Prijs € 6,00 (excl. porto).

Werking van de pelmolen

Door: P.H. Havik.

Facsimile handschrift € 15,00 (incl. porto).

CD-rom met transcriptie handschrift en lijst met Zaanse en Groningse termen,

€ 5,50 (incl. porto). Boekje + CD-rom

€ 20,00 (incl. porto). Te bestellen bij het

Gilde (zie boven).

Zingende Stenen

Door: D.J. Abelskamp. Prijs: € 21,00 (incl.

porto). Dit boek is te bestellen door over-

making op Raborekening 13.53.85.210 van

G.W.M. Barendse, penningmeester van de

Cursuscommissie, te Poeldijk.

Wiekssystemen voor polder- en industrie-molens

Door: G. Pouw. Te bestellen door overmaking van € 11,50 (incl. porto) op rek. nr. 55.44.45.050 t.n.v. G. Pouw, Naarden o.v.v. uw eigen naam en adresgegevens!

MEESTERMOLENAAR

Op de Grathermolen werden op 28 oktober j.l. een tweetal examens voor watergedreven molens afgenomen. Het was die dag lekker weer, een zonnige dag en alle aanwezigen hoopten dat het voor de 2 kandidaten ook een zonnig resultaat zou hebben.

Als eerste kandidaat was Limburger Bernard Witter aan de beurt. Deze slaagde met vlag en wimpel en werd daarmee de 49e gediplomeerde watermolenaar sinds de start van de opleiding voor watergedreven molens. Daarna kwam de Brabantse mulder in opleiding Henk Sesink als 50ste (op de foto in het midden) aan de beurt. Als bijzonderheid valt over hem nog vermelden dat hij in mei 2007 reeds voor het examen windmolenaar is geslaagd. Ook Henk had er weinig moeite mee om de examencommissie ervan te overtuigen dat hij voldoende praktische vaardigheden en theoretische kennis in huis heeft om veilig en verantwoord met een watermolen te werken. Daarmee werd hij dus de 50ste geslaagde watermolenaar en kreeg hij het begeerde speldje namens het bestuur van Het Gilde uitgereikt.

Naast de felicitaties aan de beide geslaagden zijn natuurlijk ook de felicitaties aan hun instructeurs en gastgevend molenaars op zijn plaats. Voor het vlekkeloos verloop van de examenmiddag en de prima ontvangst (met natuurlijk Limburgse vlaai in overvloed) ook een bedankje voor Reinier den Uijl die met zijn Grathermolen gastheer was.

Frans Tullemans

Bestuurslid Gilde

Foto's: Jaques Ritz

©2008

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronische gegevens-verwerking of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van het Gilde van Vrijwillige Molenaars.

50ste watermolenaar

